2025/535

2025 3 21

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) 2025/535

2025 m. kovo 18 d.

kuriuo nustatoma Moldovos Respublikos reformų ir ekonomikos augimo priemonė

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 212 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

laikydamiesi įprastos teisėkūros procedūros ([1]),

kadangi:

(1) Sąjunga yra grindžiama Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 2 straipsnyje nurodytomis vertybėmis, įskaitant demokratiją, teisinę valstybę ir pagarbą žmogaus teisėms. Šios vertybės yra įtrauktos į 1993 m. birželio mėn. Kopenhagos Europos Vadovų Tarybos nustatytus stojimo kriterijus (Kopenhagos kriterijai), kurie yra tinkamumo narystei Sąjungoje sąlygos;

(2) Sąjungos plėtros procesas grindžiamas nustatytais kriterijais, sąžiningomis bei griežtomis sąlygomis ir nuopelnų principu. Tebėra labai svarbu, kad būtų tvirtai įsipareigota laikytis pirmenybės pagrindiniams klausimams principo, pagal kurį reikia daug dėmesio skirti teisinei valstybei, pagrindinėms teisėms, demokratinių institucijų veikimui ir viešojo administravimo reformai, taip pat ekonominiams kriterijams. Pažanga priklauso nuo to, kaip Moldovos Respublika (toliau – Moldova) įgyvendina būtinas reformas, kad prisiderintų prie Sąjungos *acquis*;

(3) dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą taip pat įsitikinta, kad Sąjungos plėtra yra geostrateginė investicija į taiką, saugumą ir stabilumą. Sąjunga yra visiškai ir nedviprasmiškai įsipareigojusi laikytis Moldovos narystės Sąjungoje perspektyvos. Moldovos orientavimasis į Sąjungą ir įsipareigojimai Sąjungos atžvilgiu yra aiški jos strateginio pasirinkimo ir prisijungimo prie vertybių bendrijos išraiška. Moldovos rengimasis narystei ES turi būti tvirtai grindžiamas apčiuopiama ir konkrečia pažanga vykdant reformas;

(4) Sąjunga ir Moldova turi bendrą interesą skatinti Moldovos politinių, teisinių ir ekonominių sistemų reformas siekiant jos būsimos narystės Sąjungoje ir remti jos stojimo procesą. Narystės Sąjungoje perspektyva turi stiprų transformuojantį poveikį – taip diegiami teigiami demokratiniai, politiniai, ekonominiai ir visuomenės pokyčiai – ir padeda stiprinti Moldovos atsparumą;

(5) būtina suteikti tam tikrų narystės Sąjungoje pranašumų dar prieš įstojant į ją. Tie pranašumai iš esmės grindžiami ekonomine konvergencija. Šiuo metu Moldovos konvergencija pagal BVP vienam gyventojui, išreikštą perkamosios galios standartais, tebėra nedidelė – 29 % Sąjungos vidurkio, ir nepakankamai sparčiai didėja. Moldovos diaspora taip pat turėtų būti laikoma svarbiu Moldovos socialinio ir ekonominio vystymosi skatinimo veiksniu;

(6) kadangi 2024 m. birželio mėn. pradėtos stojimo derybos su Moldova, svarbu teikti būtiną paramą Moldovos stojimo procesui. Be to, svarbu, kad ta parama būtų panašaus lygio į tą, kuri teikiama kitoms stojimo derybose dalyvaujančioms šalims kandidatėms, ir kad ja būtų siekiama užtikrinti adekvačius išteklius;

(7) Moldovos ekonomikos augimo plano įgyvendinimui reikia tinkamo finansavimo pagal naują tam skirtą finansavimo priemonę (toliau – Priemonė). Priemone padedama valstybei įgyvendinti tvarų ekonomikos augimą skatinančias reformas ir daryti pažangą pagrindiniais plėtros proceso klausimais;

(8) atsižvelgiant į nepateisinamą Rusijos agresijos karą prieš Ukrainą, kuris labai paveikė Moldovos saugumą, ekonomiką ir piliečių pragyvenimo šaltinius, taip pat į tebesitęsiančius ir precedento neturinčius hibridinius išpuolius, nukreiptus prieš valstybę ir jos demokratines institucijas, Priemone turėtų būti siekiama remti Moldovą,

([1]) 2025 m. kovo 11 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2025 m. kovo 18 d. Tarybos sprendimas.

susiduriančią su dideliais iššūkiais, ypač ekonomikos, energetikos, maisto ir vertės grandinių srityse. tikslinga, kad pagal Priemonę būtų laiku teikiama parama Moldovai, kad ji galėtų sustiprinti savo atsparumą užsienio vykdomam manipuliavimui informacija ir kišimuisi į jos suvereniteto sritis, demokratinius procesus ir institucijų veiklą;

(9) kad būtų pasiekti Moldovos ekonomikos augimo plano tikslai, pagrindinis dėmesys investavimo srityse turėtų būti telkiamas į sektorius, kurie, tikėtina, veiks kaip pagrindiniai socialinio ir ekonominio vystymosi skatinimo veiksniai: susisiekimui, infrastruktūrai, įskaitant darnųjį transportą, dekarbonizacijai, energetikai, žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai, žemės ūkiui ir maisto pramonei, kaimo plėtrai, taip pat švietimui, dalyvavimui darbo rinkoje ir įgūdžių ugdymui, ypač daug dėmesio skiriant vaikams bei jaunimui ir gyvenimo lygio visoje šalyje kėlimui;

(10) Priemonė turėtų būti grindžiama asociacijos su Moldova darbotvarke, taip pat darbu Moldovoje pagal Rytų partnerystės ekonomikos ir investicijų planą, kuriuo paskatintos investicijos į ypatingos svarbos sektorius, kaip antai susisiekimą, energijos vartojimo efektyvumą ir energetinį saugumą, sykiu vengiant neišnaudojamo turto, verslo plėtrą ir konkurencingumą. Didesnė prieiga prie Sąjungos bendrosios rinkos įgyvendinus išsamią ir visapusišką laisvosios prekybos erdvę, geresnė infrastruktūra ir dalyvavimas Sąjungos programose ir politikoje, jei Moldova prisiderins prie atitinkamų Sąjungos bendrosios rinkos taisyklių, duos tiesioginės ir apčiuopiamos socialinės ir ekonominės naudos;

(11) tvari transporto infrastruktūra yra itin svarbi siekiant gerinti Moldovos ir Sąjungos susisiekimą; tai turėtų padėti integruoti Moldovą į Sąjungos transporto tinklą. Pagal peržiūrėtą transeuropinio transporto tinklo (TEN-T) koncepciją Komisija pratęsė Europos transporto koridorių „Baltijos jūra – Juodoji jūra – Egėjo jūra“ iki Moldovos. TEN-T remiamasi kaip atskaitos tašku finansuojant tvarią transporto infrastruktūrą, be kita ko, aplinką tausojančių transporto priemonių (kaip antai geležinkelių) naudojimą, taip pat transporto skaitmenizaciją. Tarpvalstybiniai energetikos infrastruktūros projektai ir jungtys su valstybėmis narėmis ir Sąjungos plėtros partneriais labai svarbūs regioniniam energetiniam saugumui ir integracijai Sąjungoje;

(12) pagal Priemonę turėtų būti remiamos investicijos ir reformos, kuriomis Moldova skatinama siekti savo ekonomikos ir visuomenės skaitmeninės transformacijos pagal 2021 m. kovo 9 d. Komisijos komunikate „2030 m. skaitmeninės politikos kelrodis. Europos skaitmeninio dešimtmečio kelias“ pateiktą 2030 m. Sąjungos viziją, puoselėjant įtraukią skaitmeninę ekonomiką, naudingą visiems piliečiams. Turėtų būti siekiama Priemone padėti Moldovai lengviau pasiekti bendruosius tikslus ir skaitmeninės srities tikslus, susijusius su Sąjunga. Kaip Komisija nurodė savo 2023 m. birželio 15 d. komunikate „5G kibernetinio saugumo priemonių rinkinio įgyvendinimas“, Sąjungos finansavimas, skiriamas skaitmeninės infrastruktūros projektų regione saugumui, atsparumui ir vientisumo apsaugai užtikrinti, turėtų būti grindžiamas 5G kibernetinio saugumo priemonių rinkiniu;

(13) parama pagal Priemonę turėtų būti teikiama siekiant bendrųjų ir konkrečių tikslų, pagal nustatytus kriterijus ir aiškias mokėjimo sąlygas. Tų bendrųjų ir konkrečių tikslų turėtų būti siekiama užtikrinant tarpusavio papildomumą. Reikėtų Priemone remti plėtros procesą, skatinant greičiau prisiderinti prie Sąjungos vertybių, teisės aktų, taisyklių, standartų, politikos ir praktikos (*acquis*) siekiant narystės Sąjungoje, spartinti laipsnišką Moldovos integraciją į Sąjungos bendrąją rinką ir spartinti jos socialinę ir ekonominę konvergenciją su Sąjunga. Taip pat Priemone turėtų būti skatinami geri kaimyniniai santykiai;

(14) be socialinės ir ekonominės konvergencijos skatinimo, Priemone taip pat turėtų būti padedama spartinti reformas, susijusias su pagrindiniais plėtros proceso principais, įskaitant teisinę valstybę, pagrindines teises, *inter alia*, pabėgėlių teises, mažumoms, įskaitant tautines mažumas ir romų bendruomenę, priklausančių asmenų teises, taip pat lesbiečių, gėjų, biseksualių, translyčių ir interseksualių (LGBTI) asmenų teises. Taip pat Priemone turėtų būti gerinamas demokratinių institucijų ir viešojo administravimo sistemų veikimas, viešieji pirkimai, valstybės pagalbos kontrolė ir viešųjų finansų valdymas, kova su visų formų korupcija ir organizuotu nusikalstamumu, kokybiškas švietimas ir mokymas, taip pat užimtumo politika ir šalies žalioji pertvarka siekiant klimato bei aplinkos apsaugos tikslų;

(15) Moldovai Priemone turėtų būti padedama pasirengti narystei Sąjungoje, laikantis esamos plėtros metodikos;

(16) reikėtų Priemone papildyti esamą dialogą ekonomikos ir finansų klausimais, nesiaurinant jo aprėpties, taip sustiprinant ekonominę integraciją ir rengimąsi Sąjungos daugiašalei ekonomikos politikos priežiūrai;

(17) reikėtų Priemone skatinti taikyti vystymosi veiksmingumo principus, užtikrinant papildomumą paramai, teikiamai pagal kitas Sąjungos programas ir priemones, ir suderinamumą su ja ir stengiantis vengti dubliavimo bei užtikrinti sinergiją tarp paramos pagal šį reglamentą ir kitokių paramos formų, įskaitant integruotus finansinius paketus, susidedančius iš eksporto ir kartu vystymosi finansavimo, kurį teikia Sąjunga, valstybės narės, trečiosios valstybės, daugiašalės bei regioninės organizacijos ir subjektai. Labai svarbus tęstinis Moldovos dalyvavimas kitose Sąjungos finansavimo programose;

(18) pagal įtraukios partnerystės principą Komisija turėtų stengtis užtikrinti, kad su Moldovos Parlamentu, vietos valdžios institucijomis pagal Moldovos nacionalinę teisinę sistemą ir su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais Moldovoje, įskaitant socialinius partnerius ir pilietinės visuomenės organizacijas, būtų tinkamai konsultuojamasi ir jiems būtų tinkamu laiku suteikiama galimybių susipažinti su aktualia informacija, kad jie galėtų atlikti prasmingą vaidmenį rengiant ir įgyvendinant programas, taip pat dalyvaudami susijusiuose stebėsenos procesuose;

(19) techninė parama, taip pat tarpvalstybinio bendradarbiavimo parama turėtų būti teikiama padedant siekti Priemonės tikslų ir stiprinti reikiamus Moldovos pajėgumus įgyvendinti reformų darbotvarkę;

(20) reikėtų Priemone užtikrinti suderinamumą su bendraisiais Sąjungos išorės veiksmų tikslais, nustatytais ES sutarties 21 straipsnyje, įskaitant pagarbą pagrindinėms teisėms, įtvirtintoms Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, ir padėti pasiekti šiuos tikslus. Visų pirma ja turėtų būti užtikrinama žmogaus teisių apsauga bei skatinimas ir teisinės valstybės principo laikymasis;

(21) reikėtų Priemone skatinti inovacijas, mokslinius tyrimus ir bendradarbiavimą tarp akademinių institucijų ir pramonės, remiant žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir skatinant vietos pramonę, ypač daug dėmesio skiriant vietos labai mažoms, mažosioms ir vidutinėms įmonėms bei startuoliams;

(22) Moldova turėtų įtikinamai parodyti ryžtą propaguoti Europos vertybes, be kita ko, prisiderindama prie Sąjungos bendros užsienio ir saugumo politikos (toliau – BUSP), įskaitant Sąjungos ribojamąsias priemones;

(23) įgyvendinant Priemonę turėtų būti atsižvelgiama į Sąjungos strateginį savarankiškumą, taip pat į Sąjungos ir jos valstybių narių strateginius interesus bei Sąjungos pamatines vertybes;

(24) pagal Priemonę vykdoma veikla turėtų būti remiama pažanga siekiant atitikti Sąjungos socialinius, klimato ir aplinkos apsaugos standartus ir remiama pažanga siekiant įgyvendinti Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslus ir laikytis Paryžiaus susitarimo, priimto pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją (toliau – Paryžiaus susitarimas), taip pat Jungtinių Tautų biologinės įvairovės konvencijos ir Jungtinių Tautų konvencijos dėl kovos su dykumėjimu, ir neturėtų būti prisidedama prie aplinkos būklės blogėjimo, taip pat neturėtų būti kenkiama aplinkai ar klimatui. Pagal Priemonę finansuojamos priemonės turėtų atitikti Moldovos nacionalinį energetikos ir klimato srities veiksmų planą, jos nacionaliniu lygmeniu nustatytą įpareigojantį veiksmą ir užmojį iki 2050 m. užtikrinti poveikio klimatui neutralumą. Reikėtų Priemone prisidėti švelninant klimato kaitą ir stiprinant gebėjimą prisitaikyti prie neigiamo klimato kaitos poveikio, taip pat didinant atsparumą klimato kaitai. Visų pirma, finansavimu pagal Priemonę turėtų būti skatinama pereiti prie dekarbonizuotos, neutralaus poveikio klimatui, atsparios klimato kaitos poveikiui ir žiedinės ekonomikos;

(25) įgyvendinant šį reglamentą turėtų būti vadovaujamasi lygybės ir nediskriminavimo principais, kaip išdėstyta lygybės sąjungos strategijose. Juo turėtų būti skatinama ir didinama lyčių lygybė bei lyčių aspekto integravimas, užtikrinamas prasmingas moterų dalyvavimas sprendimų priėmimo procesuose ir moterų bei mergaičių įgalėjimas, turėtų būti siekiama apsaugoti visų moterų ir mergaičių visas žmogaus teises ir skatinti jų pažangą bei visapusišką naudojimąsi tomis teisėmis, taip pat užkirsti kelią smurtui prieš moteris ir smurtui šeimoje bei su juo kovoti, atsižvelgiant į atitinkamus ES lyčių lygybės veiksmų planus ir į aktualias Tarybos išvadas bei tarptautines konvencijas. Be to, šis reglamentas turėtų būti įgyvendinamas visapusiškai laikantis Europos socialinių teisių ramsčio principų, be kita ko, dėl vaikų apsaugos ir darbo teisių. Priemonės įgyvendinimas turėtų derėti su Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencija bei jos protokolu ir turėtų būti užtikrinamas jos investicijų ir techninės paramos prieinamumas, laikantis Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/882 ([2]);

([2]) 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/882 dėl gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimų (OL L 151, 2019 6 7, p. 70, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj).

(26) atsižvelgiant į Europos žaliąjį kursą, kaip Europos tvaraus augimo strategiją, ir į tai, kaip svarbu siekti klimato ir biologinės įvairovės tikslų pagal Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Komisijos tarpinstituciniame susitarime ([3]) prisiimtus įsipareigojimus, Priemone turėtų būti padedama siekti bendrojo tikslo 30 % Sąjungos biudžeto išlaidų panaudoti padedant siekti klimato srities tikslų ir 7,5 % išlaidų 2024 m. bei 10 % 2026 ir 2027 m. – biologinės įvairovės tikslų. Ne mažiau kaip 37 % negrąžintinos finansinės paramos, įskaitant atidėjinius, skiriamos investicijų projektams, patvirtintiems pagal Kaimynystės investicijų platformą – vieną iš regioninių investavimo platformų, nurodytų Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/947 ([4]) 32 straipsnyje, turėtų būti panaudojama klimato srities tikslams. Ta suma turėtų būti apskaičiuojama naudojant Rio rodiklius, laikantis įsipareigojimo pranešti EBPO apie ES tarptautinį kovos su klimato kaita finansavimą, taip pat įsipareigojimų pagal kitus tarptautinius susitarimus ar programas. Jau nuo 2025 m. birželio mėn. ES klimato koeficientai, taikomi visoms programoms pagal 2021–2027 m. daugiametę finansinę programą (toliau – DFP) ir nustatyti Komisijos tarnybų darbiniame dokumente „Klimato aspekto integravimo struktūra 2021–2027 m. daugiametėje finansinėje programoje“, bus taikomi ir klimatui skirtoms išlaidoms pagal DFP 6 išlaidų kategoriją („Kaimyninės šalys ir pasaulis“). Pagal Priemonę bus derinamasi prie požiūrio, kuriuo vadovaujamasi pagal kitas 6 išlaidų kategorijos priemones, kad būtų užtikrintas nuoseklus klimato srities ataskaitų teikimas Moldovoje. Pagal Priemonę turėtų būti remiama veikla, kurią vykdant visapusiškai laikomasi Sąjungos klimato ir aplinkos apsaugos standartų bei prioritetų ir principo „nedaryti reikšmingos žalos“;

(27) projektai patvirtinami pagal Kaimynystės investicijų platformą, Komisijai juos įvertinus ir valstybėms narėms Kaimynystės investicijų platformos valdyboje pateikus teigiamą nuomonę;

(28) Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis ir Moldova, turėtų užtikrinti atitiktį reikalavimams, suderinamumą, nuoseklumą ir papildomumą, didesnį skaidrumą ir atskaitomybę teikiant paramą, be kita ko, įdiegiant tinkamas vidaus kontrolės sistemas ir įgyvendinant kovos su sukčiavimu politiką. Parama pagal Priemonę turėtų būti prieinama laikantis išankstinių sąlygų, kad Moldova taikytų ir gerbtų veiksmingus demokratinius mechanizmus, įskaitant daugiapartinę parlamentinę sistemą, laisvus ir sąžiningus rinkimus, laisvą, nepriklausomą ir pliuralistinę žiniasklaidą, nepriklausomas teismines institucijas bei teisinės valstybės principą, ir užtikrintų, kad būtų vykdomi visi įsipareigojimai gerbti žmogaus teises, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises;

(29) reikėtų remti Priemonę Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonės „Globali Europa“ (toliau – KVTBP „Globali Europa“) ištekliais, visų pirma iš Rytų kaimynystei skirtų finansinių asignavimų, kurie sudarytų 520 mln. EUR negrąžintinos paramos ir ne daugiau kaip 1 500 mln. EUR paskolų 2025–2027 m. laikotarpiu. Negrąžintina parama turėtų apimti 9 % atidėjinių, reikalingų paskoloms (atitinkama suma yra 135 mln. EUR), Sąjungos teikiamą paramą projektams, patvirtintiems pagal Kaimynystės investicijų platformą, kaip nurodyta šio reglamento 18 straipsnio 2 dalyje, ir papildomą paramą, įskaitant paramą pilietinės visuomenės organizacijoms ir techninę paramą. Negrąžintina parama turėtų būti finansuojama iš paketo, skirto kaimynystės geografinei programai pagal Reglamento (ES) 2021/947 6 straipsnio 2 dalies a punktą. Turėtų būti taikomos visos Reglamento (ES) 2021/947 nuostatos, nebent šiame reglamente nurodyta kitaip;

(30) 19 straipsnio 3 dalyje nurodyti sprendimai dėl lėšų išmokėjimo teikiant paramą paskolomis turėtų būti priimami laikotarpiu nuo 2025 m. sausio 1 d. iki 2029 m. birželio 30 d. Iki šios galutinės datos Komisijai pakaks laiko įvertinti, ar sėkmingai įvykdytos atitinkamos mokėjimo sąlygos, ir priimti atitinkamą sprendimą išmokėti lėšas;

(31) siekiant kuo labiau padidinti pajėgumą Sąjungos finansine parama pritraukti papildomų investicijų ir siekiant užtikrinti Sąjungos išlaidų kontrolę, investicijos, kuriomis padedama įgyvendinti reformų darbotvarkę, turėtų būti įgyvendinamos pagal Kaimynystės investicijų platformą. Ne mažiau kaip 25 % leidžiamų skirti Moldovai paskolų sumos Moldova turėtų skirti investicijų projektams, patvirtintiems pagal Kaimynystės investicijų platformą. Šiomis lėšomis papildoma negrąžintina parama, kurią šiems projektams teikia Sąjunga;

([3]) 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Komisijos tarpinstitucinis susitarimas dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo, taip pat dėl naujų nuosavų išteklių, įskaitant veiksmų gaires dėl naujų nuosavų išteklių nustatymo (OL L 433 I, 2020 12 22, p. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2020/1222/oj).

([4]) 2021 m. birželio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/947, kuriuo nustatoma Kaimynystės, vystomojo ir tarptautinio bendradarbiavimo priemonė „Globali Europa“, iš dalies keičiamas ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 466/2014/ES ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1601 ir Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 480/2009 (OL L 209, 2021 6 14, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj).

(32) finansinis įsipareigojimas, prisiimamas dėl paskolų pagal Priemonę, neturėtų būti įtrauktas į išorės veiksmų garantijai, kaip tai suprantama pagal Reglamento (ES) 2021/947 31 straipsnio 4 dalį, skirtą sumą;

(33) šiam reglamentui turėtų būti taikomos Europos Parlamento ir Tarybos pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 322 straipsnį priimtos horizontaliosios finansinės taisyklės. Tos taisyklės nustatytos Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES, Euratomas) 2024/2509 ([5]) (toliau – Finansinis reglamentas) ir jomis visų pirma nustatoma tvarka, pagal kurią, taikant tiesioginio ir netiesioginio valdymo principus, biudžetas sudaromas ir vykdomas skiriant dotacijas, vykdant viešuosius pirkimus, teikiant finansinę paramą, atliekant derinimo operacijas ir mokant atlyginimą išorės ekspertams, taip pat numatoma finansų pareigūnų atsakomybės kontrolė;

(34) turėtų būti numatyta taikyti tinkamumo dalyvauti lėšų skyrimo procedūrose pagal šią Priemonę apribojimus, kai tai tikslinga, atsižvelgiant į konkretų veiklos pobūdį arba kai veikla turi įtakos saugumui ar viešajai tvarkai;

(35) siekiant užtikrinti efektyvų Priemonės įgyvendinimą, be kita ko, palengvinti Moldovos integraciją į Europos vertės grandines, visos pagal Priemonę finansuojamos ir įsigyjamos prekės ir medžiagos turėtų būti kilusios iš valstybių narių, Moldovos, šalių kandidačių ir Europos ekonominės erdvės susitarimo susitariančiųjų šalių, taip pat valstybių, kurių Moldovai teikiamos paramos lygis yra panašus į Sąjungos paramos (atsižvelgiant į jų ekonomikos dydį) ir kurioms Komisija yra nustačiusi abipusę prieigą prie išorės paramos Moldovoje, išskyrus atvejus, kai neįmanoma priimtinomis sąlygomis pasirinkti prekių ir medžiagų tiekimo šaltinių jokioje iš tų valstybių;

(36) su Moldova turėtų būti sudarytas susitarimas dėl Priemonės, kuriuo būtų nustatyti Sąjungos ir Moldovos finansinio bendradarbiavimo principai ir nustatyti reikiami su Sąjungos finansavimo pagal Priemonę kontrole, priežiūra, stebėsena, vertinimu, ataskaitų teikimu ir auditu susiję mechanizmai, taisyklės dėl mokesčių, muitų ir rinkliavų, taip pat priemonės, kuriomis užkertamas kelias pažeidimams, sukčiavimui, korupcijai ir interesų konfliktams ir jie aptinkami, tiriami bei ištaisomi. Taigi, taip pat turėtų būti sudarytas paskolos susitarimas su Moldova, kuriame būtų išdėstytos konkrečios nuostatos dėl finansavimo, teikiamo paskolomis, valdymo ir įgyvendinimo. Ir susitarimas dėl Priemonės, ir paskolos susitarimas nedelsiant vienu metu perduodami Europos Parlamentui ir Tarybai;

(37) susitarime dėl Priemonės turėtų būti nustatytas Moldovos įsipareigojimas užtikrinti, kad, laikantis Sąjungos duomenų apsaugos principų ir taikytinų duomenų apsaugos taisyklių, įgyvendinant reformų darbotvarkę būtų renkami ir prieinami tinkami duomenys apie asmenis ir subjektus, gaunančius finansavimą, įskaitant informaciją apie tikrąją nuosavybę;

(38) Priemonės įgyvendinimas turėtų būti grindžiamas reformų darbotvarke, kuri sudarytų pagrindą skatinti įtraukų ir tvarų socioekonominį augimą ir būtų aiškiai suformuluota ir suderinta su stojimo į Sąjungą reikalavimais ir pagrindiniais plėtros proceso principais. Reformų darbotvarkė bus bendroji programa, pagal kurią bus siekiama Priemonės tikslų. Reformų darbotvarkė turėtų būti parengta aktyviai konsultuojantis su Moldovos Parlamentu ir atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, įskaitant socialinius partnerius ir pilietinės visuomenės organizacijas, ir turėtų atspindėti jų indėlį. Moldova, kai tinkama ir laikydamasi savo nacionalinės teisinės sistemos, turėtų stengtis užtikrinti vietos valdžios institucijų dalyvavimą ir konsultavimąsi su jomis. Sąjungos paramos lėšos turėtų būti išmokamos tik jeigu laikomasi mokėjimo sąlygų ir jeigu daroma išmatuojama pažanga įgyvendinant reformas, nustatytas įvertintoje ir Komisijos oficialiai patvirtintoje reformų darbotvarkėje. Lėšų išmokėjimas turėtų būti atitinkamai struktūrizuotas pagal Priemonės tikslus;

(39) reformų darbotvarkė turėtų apimti tikslines reformų priemones ir prioritetines investavimo sritis kartu su mokėjimo sąlygomis, kurias sudaro išmatuojami kokybiniai ar kiekybiniai veiksmai, rodantys tinkamą tų priemonių įgyvendinimo pažangą ar užbaigimą, taip pat pateikiamas tų priemonių įgyvendinimo tvarkaraštis. Reformų darbotvarkėje taip pat turėtų būti pateiktas orientacinis planuojamų investicijų projektų, numatomų įgyvendinti pagal Kaimynystės investicijų platformą, sąrašas. Tuos veiksmus turėtų būti planuojama įgyvendinti iki 2027 m. gruodžio 31 d., nors apskritai užbaigti įgyvendinti priemones, su kuriomis susiję tokie veiksmai, turėtų būti įmanoma ir po 2027 m., bet ne vėliau kaip iki 2028 m. gruodžio 31 d. Reformų darbotvarkėje turėtų būti išaiškinta Moldovos sistema, pagal kurią veiksmingai užkertamas kelias pažeidimams, korupcijai, įskaitant aukšto lygio korupciją, sukčiavimui ir interesų konfliktams naudojant pagal Priemonę skirtas lėšas ir jie aptinkami ir

([5]) 2024 m. rugsėjo 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2024/2509 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių (OL L, 2024/2509, 2024 9 26, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

ištaisomi, taip pat tvarka, taikoma siekiant išvengti dvigubo finansavimo, teikiamo pagal Priemonę ir kitas Sąjungos programas, taip pat teikiamo kitų paramos teikėjų;

(40) reformų darbotvarkėje turėtų būti pateiktas paaiškinimas, kaip priemonėmis tikimasi prisidėti siekiant klimato srities ir aplinkos apsaugos tikslų, taikant principą „nedaryti reikšmingos žalos“ ir įgyvendinant skaitmeninę transformaciją;

(41) priemonėmis pagal reformų darbotvarkę turėtų būti prisidedama prie efektyvios viešųjų finansų valdymo ir kontrolės sistemos tobulinimo ir veiksmingos valstybės pagalbos kontrolės sistemos bei užkertamas kelias pinigų plovimui, mokesčių vengimui, mokesčių slėpimui, sukčiavimui ir organizuotam nusikalstamumui, siekiant užtikrinti sąžiningas sąlygas visoms įmonėms. Reformų darbotvarkėje turėtų būti apibūdintos tokios sistemos, taip pat konkretūs su derybų 32 skyriumi susiję veiksmai siekiant padėti Moldovai suderinti savo audito ir kontrolės reikalavimus su Sąjungos standartais. Tuo atveju, kai prašyme išmokėti lėšas yra numatomas su derybų 32 skyriumi susijęs veiksmas, nurodytas 19 straipsnio 2 dalyje, Komisija negali priimti sprendimo leisti išmokėti lėšas, jeigu ji nėra tokio veiksmo įvertinusi teigiamai;

(42) reformų darbotvarkėje taip pat turėtų būti nurodyti pažangos siekiant Priemonės bendrųjų ir konkrečių tikslų, nustatytų šiame reglamente, vertinimo rodikliai. Tie rodikliai turėtų būti pagrįsti tarptautiniu mastu sutartais rodikliais. Rodikliai taip pat turėtų kuo labiau derėti su pagrindiniais veiklos rezultatų rodikliais, įtrauktais į Komisijos įgyvendinimo sprendimą, kuriuo patvirtinamos Vakarų Balkanų reformų darbotvarkės pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1449 ([6]), ir į EDVF+ rezultatų vertinimo sistemą. Rodikliai turėtų būti tinkami, pripažinti, patikimi, paprasti ir išsamūs;

(43) Komisija turėtų įvertinti reformų darbotvarkę remdamasi šiame reglamente nustatytu kriterijų sąrašu. Siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai patvirtinti reformų darbotvarkę. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamasi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011 ([7]). Komisija turėtų tinkamai atsižvelgti į Tarybos sprendimą 2010/427/ES ([8]) ir, kai tinkama, į Europos išorės veiksmų tarnybos (toliau – EIVT) vaidmenį;

(44) Finansinio reglamento 110 straipsnio 2 dalyje nurodytoje darbo programoje, priimtoje pagal atitinkamas Reglamento (ES) 2021/947 nuostatas, turėtų būti numatytos sumos, finansuojamos iš kaimynystės geografinei programai pagal Reglamento (ES) 2021/947 6 straipsnio 2 dalies a punktą skirto paketo;

(45) atsižvelgiant į lankstumo įgyvendinant Priemonę poreikį, Moldova turėtų turėti galimybę pateikti pagrįstą prašymą Komisijai iš dalies pakeisti savo įgyvendinimo sprendimą, jei dėl objektyvių aplinkybių būtų iš dalies arba visiškai nebeįmanoma įgyvendinti reformų darbotvarkės, be kita ko, laikytis atitinkamų mokėjimo sąlygų. Moldova turėtų turėti galimybę pateikti pagrįstą prašymą iš dalies pakeisti reformų darbotvarkę, be kita ko, prireikus siūlyti priedus. Komisija turėtų turėti galimybę iš dalies pakeisti savo įgyvendinimo sprendimą;

(46) finansinę paramą reformų darbotvarkei turėtų būti galima teikti paskolos forma. Atsižvelgiant į Moldovos finansavimo poreikius, finansinę paramą tikslinga organizuoti pagal diversifikuotą finansavimo strategiją, numatytą Finansinio reglamento 224 straipsnyje ir jame nustatytą kaip bendrą finansavimo metodą, kuriuo tikimasi padidinti Sąjungos obligacijų likvidumą ir Sąjungos vertybinių popierių emisijų patrauklumą bei ekonominį efektyvumą;

(47) tikslinga paskolas Moldovai teikti labai palankiomis sąlygomis, ne ilgesniam kaip 40 metų laikotarpiui, numatant, kad pagrindinė paskolos suma bus pradėta grąžinti ne anksčiau kaip 2034 m.;

(48) atsižvelgiant į tai, kad su Moldovai pagal Priemonę paskolomis teikiama parama susijusi finansinė rizika yra panaši į finansinę riziką, susijusią su skolinimo operacijomis pagal Reglamentą (ES) 2021/947, atidėjiniai finansiniams įsipareigojimams dėl paskolų pagal šį reglamentą turėtų būti sudaromi taikant 9 % normą pagal Finansinio reglamento 214 straipsnį, o atidėjinių finansavimas turėtų būti skiriamas iš kaimynystės geografinei programai pagal Reglamento (ES) 2021/947 6 straipsnio 2 dalies a punktą skirto paketo;

([6]) 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1449, kuriuo nustatoma Vakarų Balkanų reformų ir ekonomikos augimo priemonė (OL L, 2024/1449, 2024 5 24, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj).

([7]) 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

([8]) 2010 m. liepos 26 d. Tarybos sprendimas 2010/427/ES, kuriuo nustatoma Europos išorės veiksmų tarnybos struktūra ir veikimas (OL L 201, 2010 8 3, p. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2010/427/oj).

(49) finansiniams įsipareigojimams dėl paskolų pagal šį reglamentą turėtų būti nustatyta 9 % atidėjinių norma – ji turi būti peržiūrima ne rečiau kaip kas trejus metus nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos. Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti deleguotąjį aktą, kaip nustatyta Reglamento (ES) 2021/947 31 straipsnio 5 dalies ketvirtoje pastraipoje;

(50) siekiant užtikrinti, kad Moldova disponuotų pradiniu finansavimu pirmosioms reformoms įgyvendinti, ji turėtų turėti galimybę gauti iki 18 % visos pagal Priemonę numatytos skirti sumos (atskaičius papildomą paramą, įskaitant paramą pilietinės visuomenės organizacijoms ir techninę paramą, ir atidėjinius paskoloms) kaip išankstinį finansavimą, jei tam pakanka lėšų ir yra laikomasi paramos pagal Priemonę teikimo išankstinių sąlygų;

(51) svarbu užtikrinti tiek lankstumą, tiek programavimo galimybes teikiant Sąjungos paramą Moldovai. Moldova turėtų kas šešis mėnesius, ne vėliau kaip po dviejų mėnesių nuo planuoto veiksmų įvykdymo termino, nustatyto Komisijos įgyvendinimo sprendime, kuriuo patvirtinta reformų darbotvarkė, pateikti tinkamai pagrįstą prašymą išmokėti lėšas. Šiuo tikslu lėšas pagal Priemonę turėtų būti leista išmokėti pagal nustatytą pusmečio grafiką, atsižvelgiant į tai, ar pakanka lėšų, remiantis Moldovos pateiktu prašymu išmokėti lėšas ir Komisijai patikrinus, ar tinkamai įvykdytos tiek bendrosios su makrofinansiniu stabilumu, patikimu viešųjų finansų valdymu, skaidrumu ir biudžeto priežiūra susijusios sąlygos, tiek atitinkamos mokėjimo sąlygos. Jei tam tikra mokėjimo sąlyga neįvykdoma pagal įgyvendinimo sprendime, kuriuo patvirtinta reformų darbotvarkė, nustatytą orientacinį tvarkaraštį, Komisija gali sustabdyti visų ar dalies su ta sąlyga susietų lėšų išmokėjimą, laikydamasi dalinio išmokėjimo metodikos. Atitinkamos lėšos, kurių mokėjimas sustabdytas, galėtų būti išmokėtos kitu lėšų išmokėjimo etapu ir ne vėliau kaip po dvylikos mėnesių nuo pradinio orientaciniame tvarkaraštyje nustatyto termino, jeigu mokėjimo sąlygos yra įvykdytos. Pirmaisiais įgyvendinimo metais tas terminas turėtų būti pratęstas iki 24 mėnesių nuo pradinio neigiamo įvertinimo dienos;

(52) nukrypstant nuo Finansinio reglamento 116 straipsnio 2 ir 5 dalių, tikslinga nustatyti mokėjimo terminą, taikomą įnašams į valstybės biudžetą ir skaičiuojamą nuo tos dienos, kai pranešama apie sprendimą leisti išmokėti lėšas Moldovai, ir netaikyti reikalavimo, kad Komisija Moldovai mokėtų delspinigius;

(53) Komisija Europos Parlamento prašymu, pateiktu per biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūrą, turėtų pateikti išsamią informaciją apie Sąjungos biudžeto vykdymą pagal Priemonę, visų pirma apie atliktus auditus, įskaitant nustatytus trūkumus ir taikytas taisomąsias priemones, taip pat informaciją apie projektus, patvirtintus pagal Kaimynystės investicijų platformą, įskaitant, kai taikytina, Moldovos bendro finansavimo sumą, taip pat kitus finansinių įnašų, be kita ko, pagal kitas Sąjungos finansavimo priemones, šaltinius;

(54) pagal ES sutarties 29 straipsnį ir SESV 215 straipsnį patvirtintų Sąjungos ribojamųjų priemonių taikymo aplinkybėmis neturėtų būti galima tiesiogiai ar netiesiogiai padaryti prieinamų lėšų ar ekonominių išteklių į sąrašą įtrauktiems juridiniams asmenims, subjektams ar organizacijoms arba jų naudai. Todėl tokie į sąrašą įtraukti subjektai ir jiems nuosavybės teise priklausantys arba jų kontroliuojami subjektai neturėtų būti remiami pagal Priemonę;

(55) siekiant skaidrumo ir atskaitomybės, Moldova turėtų paskelbti duomenis apie galutinius gavėjus, gaunančius finansavimo sumas, kurios, įgyvendinant reformas ir investicijas pagal Priemonę, iš viso viršija 50 000 EUR lygiavertę sumą;

(56) laikantis Finansinio reglamento, Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 ([9]) ir Tarybos reglamentų (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 ([10]), (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 ([11]) ir (ES) 2017/1939 ([12]), Sąjungos finansiniai interesai turi būti apsaugomi proporcingomis priemonėmis, įskaitant priemones, susijusias su pažeidimų, sukčiavimo, korupcijos, interesų konfliktų ir dvigubo finansavimo prevencija, aptikimu, ištaisymu ir tyrimu ir su prarastų, nepagrįstai išmokėtų ar netinkamai panaudotų lėšų susigrąžinimu;

([9]) 2013 m. rugsėjo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1073/1999 ir Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1074/1999 (OL L 248, 2013 9 18, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj).

([10]) 1995 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 dėl Europos Bendrijų finansinių interesų apsaugos (OL L 312, 1995 12 23, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj).

([11]) 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentas (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų (OL L 292, 1996 11 15, p. 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj).

([12]) 2017 m. spalio 12 d. Tarybos reglamentas (ES) 2017/1939, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas Europos prokuratūros įsteigimo srityje (OL L 283, 2017 10 31, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj).

(57) visų pirma, pagal reglamentus (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 ir (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) turėtų būti įgaliota atlikti administracinius tyrimus, įskaitant patikras vietoje ir inspektavimą, siekiant nustatyti, ar nėra sukčiavimo, korupcijos ar kitokios neteisėtos veiklos, kenkiančios Sąjungos finansiniams interesams;

(58) pagal Finansinio reglamento 129 straipsnį, Komisijai, OLAF, Europos Audito Rūmams ir, kai taikytina, Europos prokuratūrai turėtų būti suteiktos reikiamos teisės ir prieiga, taip pat teises ir prieigą jiems turėtų suteikti tretieji asmenys, dalyvaujantys naudojant Sąjungos lėšas;

(59) Komisija turėtų užtikrinti, kad pagal Priemonę būtų veiksmingai apsaugomi Sąjungos finansiniai interesai. Atsižvelgdama į ilgalaikę finansinės paramos teikimo Moldovai, taip pat pagal netiesioginio valdymo principą, patirtį ir atsižvelgdama į Moldovos laipsnišką prisiderinimą prie Sąjungos vidaus kontrolės standartų ir praktikos, Komisija iš esmės turėtų pasikliauti Moldovos vidaus kontrolės ir sukčiavimo prevencijos sistemų veikimu. Visų pirma Komisija ir OLAF ir, kai taikytina, Europos prokuratūra turėtų būti nedelsiant informuojamos apie visus įtariamų pažeidimų, sukčiavimo, korupcijos ir interesų konfliktų, darančių poveikį lėšų panaudojimui pagal Priemonę, atvejus;

(60) be to, Moldova turėtų nedelsdama pranešti Komisijai apie pažeidimus, įskaitant sukčiavimą, kurie nustatyti per pirminį administracinį ar teisminį nagrinėjimą, ir nuolat informuoti Komisiją apie administracinių ir teismo procesų eigą. Siekiant derintis prie valstybių narių gerosios praktikos, šie pranešimai turėtų būti teikiami elektroninėmis priemonėmis, naudojantis Komisijos sukurta Pažeidimų valdymo sistema;

(61) Moldova turėtų sukurti stebėsenos sistemą, kuria remiantis būtų rengiama pusmečio ataskaita dėl jos reformų darbotvarkėje nustatytų mokėjimo sąlygų įvykdymo, pridedama prie kas pusmetį teikiamo prašymo išmokėti lėšas. Moldova turėtų rinkti duomenis ir informaciją ir suteikti prieigą prie jų, kad būtų galima užkirsti kelią pažeidimams, sukčiavimui, korupcijai bei interesų konfliktams, susijusiems su priemonėmis, remiamomis pagal Priemonę, ir juos aptikti ir ištaisyti;

(62) Komisija turėtų užtikrinti, kad veiktų aiškūs stebėsenos ir nepriklausomo vertinimo mechanizmai siekiant veiksmingos atskaitomybės ir skaidrumo vykdant Sąjungos biudžetą ir siekiant užtikrinti, kad būtų veiksmingai vertinama pažanga siekiant šio reglamento tikslų;

(63) Komisija turėtų Europos Parlamentui ir Tarybai teikti metinę ataskaitą dėl pažangos, padarytos siekiant šio reglamento tikslų;

(64) užbaigus Priemonės įgyvendinimą Komisija turėtų atlikti jos vertinimą;

(65) Moldova turėtų remti laisvą, nepriklausomą ir pliuralistinę žiniasklaidą, kuri didintų ir skatintų Sąjungos vertybių ir su galima naryste Sąjungoje susijusios naudos bei pareigų supratimą, ir kartu turėtų ryžtingais veiksmais kovoti su užsienio vykdomu manipuliavimu informacija ir kišimusi. Ji taip pat turėtų užtikrinti proaktyvią, aiškią ir nuoseklią viešą komunikaciją, be kita ko, apie Sąjungos paramą. Sąjungos finansavimo gavėjai turėtų aktyviai pripažinti tų lėšų kilmę ir užtikrinti Sąjungos finansavimo matomumą laikydamiesi parengto Komunikacijos apie ES išorės veiksmus ir jų matomumo užtikrinimo vadovo;

(66) įgyvendinant Priemonę taip pat reikėtų intensyvesnės strateginės komunikacijos ir viešosios diplomatijos siekiant propaguoti Sąjungos vertybes ir atkreipti dėmesį į pridėtinę Sąjungos paramos vertę ir į tai, kuo Priemonė yra naudinga Moldovos piliečiams;

(67) kadangi šio reglamento tikslų valstybės narės negali deramai pasiekti, o tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamasi ES sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali priimti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti;

(68) siekiant tinkamu laiku ir nedelsiant suteikti finansavimą Moldovai, šis reglamentas turėtų įsigalioti kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas ir taikymo sritis

1. Šiuo reglamentu nustatoma Moldovos Respublikos (toliau – Moldova) reformų ir ekonomikos augimo priemonė 2025–2027 m. laikotarpiu (toliau – Priemonė).

2. Pagal Priemonę Moldovai teikiama parama, kad būtų vykdomos su Sąjunga susijusios reformos, visų pirma, įtraukios ir tvarios socialinės bei ekonominės reformos ir reformos pagal pagrindinius plėtros proceso principus, suderintus su Sąjungos vertybėmis, taip pat daromos investicijos Moldovos reformų darbotvarkei įgyvendinti.

3. Priemonės įgyvendinimui taikomas Reglamentas (ES) 2021/947, nebent šiame reglamente nurodyta kitaip.

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

1) susitarimas dėl Priemonės – Komisijos ir Moldovos sudaromas susitarimas, kuriuo nustatomi Moldovos ir Komisijos finansinio bendradarbiavimo pagal šį reglamentą principai; šis susitarimas yra finansavimo susitarimas, kaip tai suprantama pagal Finansinio reglamento 114 straipsnio 2 dalį;

2) plėtros politikos sistema – Europos Vadovų Tarybos ir Europos Sąjungos Tarybos nustatyta bendra šio reglamento įgyvendinimo politikos sistema, įskaitant persvarstytą plėtros metodiką, susitarimus, kuriais nustatomi teisiškai privalomi santykiai su Moldova, derybų programas, pagal kurias valdomos stojimo derybos su šalimis kandidatėmis (kai taikytina), taip pat Europos Parlamento rezoliucijas, susijusius Komisijos komunikatus, be kita ko, dėl teisinės valstybės principo (kai taikytina), ir bendrus Komisijos bei Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai komunikatus;

3) paskolos susitarimas – Sąjungos ir Moldovos sudaromas susitarimas, kuriuo nustatomos pagal Priemonę paskolomis teikiamos paramos sąlygos;

4) reformų darbotvarkė – visapusiškas, nuoseklus ir prioritetizuotas Moldovos tikslinių reformų ir prioritetinių investavimo sričių rinkinys, apimantis mokėjimo sąlygas, pagal kurias nustatoma pakankama susijusių priemonių įgyvendinimo pažanga ar užbaigimas, ir orientacinį jų įgyvendinimo tvarkaraštį;

5) priemonės – reformų darbotvarkėje pagal III skyrių nustatytos reformos ir investicijos;

6) mokėjimo sąlygos – lėšų išmokėjimo sąlygos, išreikštos stebimais ir išmatuojamais kokybiniais ar kiekybiniais veiksmais, kuriuos turi įvykdyti Moldova, kaip nustatyta reformų darbotvarkėje pagal III skyrių;

7) derinimo operacija – Sąjungos biudžeto lėšomis remiama operacija, kurią vykdant negrąžintina parama iš Sąjungos biudžeto derinama su grąžintina parama, kurią teikia plėtros ar kitos viešosios finansų įstaigos, įskaitant eksporto kreditų agentūras, arba komercinės finansų įstaigos ir investuotojai;

8) galutinis gavėjas – finansavimą pagal Priemonę gaunantis asmuo arba subjektas; tos finansavimo dalies, kuri yra prieinama kaip finansinė parama, galutinis gavėjas yra Moldovos iždas; tos finansavimo dalies, kuri yra prieinama pagal Kaimynystės investicijų platformą, galutinis gavėjas yra investicijų projektą įgyvendinantis rangovas arba subrangovas;

9) nedaryti reikšmingos žalos – neremti ir nevykdyti ekonominės veiklos, kuria būtų daroma reikšminga žala kuriam nors iš aplinkos tikslų, kai taikytina, kaip tai suprantama Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2020/852 ([13]) 17 straipsnyje;

10) Kaimynystės investicijų platforma – viena iš Reglamento (ES) 2021/947 32 straipsnyje nurodytų regioninių investavimo platformų.

3 straipsnis

Priemonės tikslai

1. Bendrieji Priemonės tikslai yra:

a) remti plėtros procesą, kad būtų, patvirtinant ir įgyvendinant į būsimą narystę Sąjungoje orientuotas reformas, greičiau prisiderinama prie Sąjungos vertybių, teisės aktų, taisyklių, standartų, politikos ir praktikos (*acquis*);

b) remti laipsnišką Moldovos integraciją į Sąjungos bendrąją rinką ir

c) spartinti socialinę ir ekonominę Moldovos ekonomikos konvergenciją su Sąjunga;

d) puoselėti gerus kaimyninius santykius su valstybėmis narėmis ir kitais Sąjungos plėtros partneriais, taip pat žmonių tarpusavio ryšius.

2. Konkretūs Priemonės tikslai yra:

a) toliau stiprinti pagrindinius plėtros proceso principus, įskaitant teisinę valstybę ir pagrindines teises, demokratinių institucijų veikimą, įskaitant depoliarizaciją, viešąjį administravimą ir atitiktį ekonominiams kriterijams, be kita ko, skatinti teisminių institucijų nepriklausomumą, stiprinti saugumą ir stabilumą, intensyviau kovoti su sukčiavimu ir visų formų korupcija, įskaitant aukšto lygio korupciją, oligarchų įtaką ir nepotizmą, organizuotu nusikalstamumu, tarpvalstybiniu nusikalstamumu ir pinigų plovimu, taip pat terorizmo finansavimu, mokesčių slėpimu, sukčiavimu mokesčiais bei mokesčių vengimu, gerinti tarptautinės teisės laikymąsi, stiprinti žiniasklaidos laisvę ir nepriklausomumą bei akademinę laisvę, kovoti su neapykantos kalba, kurti pilietinei visuomenei palankią aplinką, skatinti socialinį dialogą, skatinti lyčių lygybę, lyčių aspekto integravimą ir moterų bei mergaičių įgalėjimą, skatinti vaiko teises, nediskriminavimą ir toleranciją, užtikrinti ir didinti pagarbą pabėgėlių ir mažumoms priklausančių asmenų (įskaitant tautines mažumas ir romų bendruomenę) teisėms, taip pat LGBTI asmenų teisėms;

b) siekti visiško Moldovos politikos suderinimo su Sąjungos BUSP, įskaitant Sąjungos ribojamąsias priemones;

c) padėti sušvelninti iššūkius, kylančius dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą ir bandymų destabilizuoti Moldovą, kovoti su dezinformacija, hibridinėmis grėsmėmis ir užsienio vykdomu manipuliavimu informacija ir kišimusi, visų pirma Rusijos, nukreiptais prieš Moldovos suverenitetą, demokratinius procesus ir institucijas, taip pat prieš Sąjungą ir jos vertybes;

d) siekti suderinimo su Sąjungos vizų politika;

e) didinti Moldovos viešojo administravimo veiksmingumą, stiprinti pajėgumus ir investuoti į administracijos personalą, užtikrinti galimybę susipažinti su informacija, viešąją kontrolę ir pilietinės visuomenės dalyvavimą sprendimų priėmimo procesuose, remti skaidrumą, atskaitomybę, struktūrines reformas ir gerą valdymą visais lygmenimis, be kita ko, kai tai susiję su jų įgaliojimais prižiūrėti ir tirti viešųjų lėšų skyrimą bei prieinamumą, taip pat viešųjų finansų valdymo, viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos kontrolės srityse, remti iniciatyvas ir organizacijas, prisidedančias remiant ir vykdant tarptautinį teisingumą Moldovoje;

([13]) 2020 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/852 dėl sistemos tvariam investavimui palengvinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/2088 (OL L 198, 2020 6 22, p. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj).

f) paspartinti Moldovos perėjimą prie tvarios, neutralaus poveikio klimatui ir įtraukios ekonomikos, kuri būtų pajėgi atlaikyti Sąjungos bendrosios rinkos konkurencinį spaudimą rinkai, ir prie stabilios investicinės aplinkos, ir mažinti jos strateginę priklausomybę įvairinant energijos šaltinius, be kita ko, gerinant jungtis su valstybėmis narėmis ir Sąjungos plėtros partneriais, kad būtų užtikrintas energetinis saugumas ir nepriklausomumas;

g) skatinti Moldovos ekonominę integraciją į Sąjungos bendrąją rinką, visų pirma didesniais prekybos bei investicijų srautais ir atspariomis vertės grandinėmis;

h) remti didesnę integraciją su Sąjungos bendrąja rinka geresniu ir tvariu susisiekimu, derinamu su transeuropiniais tinklais, kad būtų stiprinami geri kaimyniniai santykiai, taip pat žmonių tarpusavio ryšiai;

i) spartinti įtraukią ir tvarią žaliąją pertvarką, kad iki 2050 m. būtų neutralizuotas poveikis klimatui, laikantis Paryžiaus susitarimo ir Europos žaliojo kurso ir įtraukiant visus ekonomikos sektorius, visų pirma žemės ūkį ir energetiką, be kita ko, kad būtų pereinama prie dekarbonizuotos, neutralaus poveikio klimatui, atsparios klimato kaitos poveikiui ir žiedinės ekonomikos, kartu užtikrinant, kad investicijos atitiktų principą „nedaryti reikšmingos žalos“;

j) skatinti skaitmeninę transformaciją ir skaitmeninius įgūdžius, kurie įgalina darnų vystymąsi ir įtraukų augimą;

k) skatinti inovacijas, mokslinius tyrimus ir akademinių institucijų bei pramonės bendradarbiavimą remiant žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, skatinant vietos pramonę ir ypač daug dėmesio skiriant vietos labai mažoms, mažosioms ir vidutinėms įmonėms bei startuoliams;

l) skatinti kokybišką švietimą, mokymą, perkvalifikavimą ir kvalifikacijos kėlimą visais lygmenimis, ypač daug dėmesio skiriant jaunimui, be kita ko, kovojant su jaunimo nedarbu, užkertant kelią protų nutekėjimui ir remiant pažeidžiamas bendruomenes, įskaitant pabėgėlius, taip pat pagal Europos socialinių teisių ramstį remti užimtumo politiką, įskaitant darbo teises, ir kovoti su skurdu;

m) remti veiklą, kuria siekiama didinti Moldovos piliečių informuotumą apie stojimo į Sąjungos proceso naudą, be kita ko, vykdant komunikacijos kampanijas.

4 straipsnis

Bendrieji principai

1. Paramą pagal Priemonę Komisija valdo taip, kad būtų laikomasi ekonominių reformų pagrindinių principų ir tikslų, nustatytų ES ir Moldovos asociacijos susitarime ir Sąjungos plėtros politikoje.

2. Bendradarbiavimas pagal Priemonę grindžiamas poreikiais ir bendradarbiaujant propaguojami vystymosi veiksmingumo principai, t. y. siekiama, kad Moldova prisiimtų atsakomybę už vystymosi prioritetus ir būtų orientuojamasi į aiškias paramos sąlygas ir apčiuopiamus rezultatus, įtraukią partnerystę su socialiniais partneriais ir pilietinės visuomenės organizacijomis, skaidrumą ir tarpusavio atskaitomybę. Šis bendradarbiavimas grindžiamas veiksmingu ir efektyviu išteklių paskirstymu ir naudojimu.

3. Makrofinansinės paramos teikimas neįeina į Priemonės taikymo sritį.

4. Parama pagal Priemonę teikiama papildomai kartu su parama, teikiama pagal kitas Sąjungos programas ir priemones, ir ją papildo. Veiklai, tinkamai finansuoti pagal šį reglamentą, galima gauti paramą ir pagal kitas Sąjungos programas bei priemones, su sąlyga, kad tokia parama nebūtų skiriama toms pačioms išlaidoms padengti ir būtų užtikrinama tinkama priežiūra ir biudžeto kontrolė. Komisija užtikrina Priemonės ir kitų Sąjungos programų tarpusavio papildomumą ir sinergiją, kad būtų išvengta paramos dubliavimo ir dvigubo finansavimo.

5. Siekdamos skatinti savo veiksmų papildomumą, nuoseklumą ir efektyvumą, Komisija ir valstybės narės bendradarbiauja ir stengiasi vengti paramos dubliavimo ir užtikrinti sinergiją tarp paramos pagal šį reglamentą ir kitų formų paramos (įskaitant integruotus finansinius paketus, sudarytus iš eksporto ir kartu vystymosi finansavimui skirtų lėšų), kurią teikia Sąjunga, valstybės narės, trečiosios valstybės, daugiašalės ir regioninės organizacijos bei subjektai, kaip antai tarptautinės organizacijos ir susijusios tarptautinės finansų įstaigos, agentūros ir ne Sąjungos paramos teikėjai, laikantis nustatytų principų, pagal kuriuos stiprinamas veiklos koordinavimas išorės paramos srityje, be kita ko, stiprinant

koordinavimą su valstybėmis narėmis vietos lygmeniu. Toks koordinavimas vietos lygmeniu apima reguliariai ir tinkamu laiku rengiamas konsultacijas ir dažną keitimąsi informacija visu Priemonės įgyvendinimo laikotarpiu.

6. Vykdant veiklą pagal Priemonę integruojama ir skatinama demokratija, žmogaus teisės ir lyčių lygybė, laipsniškai derinamasi prie Sąjungos socialinių, klimato ir aplinkos apsaugos standartų, integruojamas klimato kaitos švelninimas ir prisitaikymas prie jos, kai aktualu, nelaimių rizikos mažinimas, aplinkos apsauga ir biologinės įvairovės išsaugojimas, be kita ko, kai tikslinga, atliekant poveikio aplinkai vertinimus, ir prisidedama prie pažangos siekiant Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų, skatinant integruotus veiksmus, kuriais galima gauti papildomos naudos ir nuosekliai siekti kelių tikslų. Vykdant tokią veiklą stengiamasi, kad nesusidarytų neišnaudojamo turto, ir vadovaujamasi principais „nedaryti reikšmingos žalos“ ir „nė vieno nepalikti nuošalyje“, taip pat tvarumo aspektų integravimo principu, kuriuo grindžiamas Europos žaliasis kursas. Ne mažiau kaip 37 % negrąžintinos finansinės paramos, įskaitant atidėjinius, skiriamos investicijų projektams, patvirtintiems pagal Kaimynystės investicijų platformą, turi būti panaudojama klimato srities tikslams.

7. Moldova ir Komisija užtikrina, kad rengiant reformų darbotvarkę ir įgyvendinant Priemonę būtų visą laiką atsižvelgiama į lyčių lygybę, lyčių aspekto integravimą ir lyčių perspektyvos integravimą ir kad tai būtų propaguojama. Moldova ir Komisija imasi tinkamų priemonių, kad užkirstų kelią bet kokiai diskriminacijai dėl lyties, rasinės ar etninės kilmės, religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos. Komisija apie tas priemones praneša savo reguliariose ataskaitose pagal lyčių lygybės veiksmų planus.

8. Pagal Priemonę neremiama veikla ar priemonės, kurios yra nesuderinamos su Moldovos nacionaliniu energetikos ir klimato srities veiksmų planu, jos nacionaliniu lygmeniu nustatytu įpareigojančiu veiksmu pagal Paryžiaus susitarimą ar jos siekiu ne vėliau kaip iki 2050 m. užtikrinti poveikio klimatui neutralumą arba veikla ar priemonės, kuriomis propaguojamos investicijos į iškastinį kurą ar daromas didelis neigiamas poveikis aplinkai, klimatui ar biologinei įvairovei, nebent tokia veikla ar priemonės yra tikrai būtinos norint pasiekti Priemonės tikslus, visų pirma nurodytus 3 straipsnio 2 dalies c punkte, atsižvelgiant į galimus pereinamuosius etapus ir vykdant vidutinės trukmės laikotarpio ar ilgalaikę strategiją, kad būtų užtikrintas energetinis saugumas. Kai aktualu, kartu su tais pereinamaisiais etapais įgyvendinamos atitinkamos priemonės, kuriomis siekiama išvengti tokio neigiamo poveikio, užkirsti jam kelią arba jį sumažinti ir, jei įmanoma, jį kompensuoti.

9. Laikydamasi įtraukios partnerystės principo, Komisija siekia tinkamai užtikrinti demokratinę kontrolę, kurios forma būtų Moldovos vyriausybės konsultavimasis su Moldovos parlamentu, vietos valdžios institucijomis pagal Moldovos nacionalinę teisinę sistemą ir su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, įskaitant socialinius partnerius ir pilietinę visuomenę, taip pat pažeidžiamas grupes, pabėgėlius ir visas mažumas ir bendruomenes (kai aktualu), kad jie galėtų dalyvauti planuojant ir įgyvendinant veiklą, tinkamą finansuoti pagal Priemonę, ir dalyvauti susijusiuose stebėsenos, kontrolės ir vertinimo procesuose (kai aktualu). Tomis konsultacijomis siekiama, kad būtų atstovaujama visai pliuralistinei Moldovos visuomenei. Be to, Komisija užtikrina, kad Moldovos pilietinė visuomenė, įskaitant nevyriausybines organizacijas, galėtų tinkamais nuolatiniais kanalais tiesiogiai pranešti Komisijai apie visus pažeidimus, susijusius su finansavimu ar galutiniais gavėjais.

10. Komisija, glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis ir su Moldova, užtikrina, kad būtų vykdomi Sąjungos įsipareigojimai didinti paramos teikimo skaidrumą ir atskaitomybę, be kita ko, skatinant įgyvendinti ir stiprinti vidaus kontrolės sistemas ir kovos su sukčiavimu politikos priemones. Komisija Priemonės rezultatų suvestinėje, nurodytoje 24 straipsnyje, viešai skelbia informaciją apie paramos dydį ir paskirstymą. Moldova, kaip apibūdinta 20 straipsnyje, viešai skelbia naujausius duomenis apie Sąjungos lėšų, skirtų reformoms ir investicijoms pagal Priemonę įgyvendinti, galutinius gavėjus.

5 straipsnis

Išankstinės Sąjungos paramos sąlygos

1. Paramos pagal Priemonę išankstinės sąlygos – kad Moldova taikytų ir gerbtų veiksmingus demokratinius mechanizmus, įskaitant daugiapartinę parlamentinę sistemą, laisvus ir sąžiningus rinkimus, laisvą, nepriklausomą ir pliuralistinę žiniasklaidą, nepriklausomas teismines institucijas bei teisinės valstybės principą, ir užtikrintų, kad būtų vykdomi visi įsipareigojimai gerbti žmogaus teises, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises.

2. Komisija, tinkamai atsižvelgdama į plėtros politikos sistemą, stebi 1 dalyje nustatytų išankstinių sąlygų įvykdymą prieš išmokant lėšas, įskaitant išankstinį finansavimą, Moldovai pagal Priemonę ir visu paramos pagal Priemonę teikimo laikotarpiu. Per stebėsenos procesą Komisija taip pat atsižvelgia į aktualias tarptautinių organizacijų, kaip antai Europos Tarybos ir jos Venecijos komisijos ar Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) Demokratinių institucijų ir žmogaus teisių biuro, rekomendacijas.

3. Jei Komisija nustato, kad kai kurios 1 dalyje išdėstytos išankstinės sąlygos neįvykdytos, ji priima su tuo susijusį sprendimą, ir, visų pirma, sustabdo 19 straipsnyje nurodytų lėšų išmokėjimą, nepriklausomai nuo to, ar įvykdytos 10 straipsnyje nurodytos mokėjimo sąlygos. Komisija apie savo sprendimą informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą.

II SKYRIUS

FINANSAVIMAS IR ĮGYVENDINIMAS

6 straipsnis

Įgyvendinimas

1. Priemonė remiama KVTBP „Globali Europa“ ištekliais – ją sudaro 520 mln. EUR negrąžintinos paramos ir ne daugiau kaip 1 500 mln. EUR paskoloms. Paskoloms skiriama suma nėra Reglamento (ES) 2021/947 31 straipsnio 4 dalyje nurodytos išorės veiksmų garantijos lėšų sumos dalis.

2. Negrąžintina finansinė parama 2025 m. sausio 1 d. – 2027 m. gruodžio 31 d. laikotarpiu finansuojama iš paketo, skirto kaimynystės geografinei programai pagal Reglamento (ES) 2021/947 6 straipsnio 2 dalies a punktą. Ji apima atidėjinius paskoloms, sudarančius 135 mln. EUR, Sąjungos teikiamą paramą projektams, patvirtintiems pagal Kaimynystės investicijų platformą, kaip nurodyta 18 straipsnio 2 dalyje, ir papildomą paramą, įskaitant paramą pilietinės visuomenės organizacijoms ir techninę paramą. Tas finansavimas įgyvendinamas laikantis Reglamento (ES) 2021/947.

19 straipsnio 3 dalyje nurodyti sprendimai dėl lėšų išmokėjimo teikiant paramą paskolomis priimami laikotarpiu nuo 2025 m. sausio 1 d. iki 2029 m. birželio 30 d.

3. Sąjungos paramos lėšų išmokėjimas yra Komisijos valdomas taip, kad būtų laikomasi reformų pagrindinių principų ir tikslų, nustatytų reformų darbotvarkėje. Visos lėšos, išskyrus 2 dalyje nurodytą papildomą paramą ir 6 dalyje nurodytus išteklius, suteikiamos jas išmokant dalimis du kartus per metus, remiantis reikiamų reformų užbaigimu per nustatytus terminus, dėl kurių susitarta reformų darbotvarkėje ir kuriems pritarta Komisijos įgyvendinimo sprendime.

4. Ne mažiau kaip 25 % Moldovai teikiamos paskolos Moldova skiria investicijų projektams, patvirtintiems pagal Kaimynystės investicijų platformą – vieną iš Reglamento (ES) 2021/947 32 straipsnyje nurodytų regioninių investavimo platformų. Susitarime dėl Priemonės išsamiai išdėstomas šis įpareigojimas, taip pat išsamios jo įgyvendinimo taisyklės ir principai. Jei šio įpareigojimo nesilaikoma, tolesni veiksmai pagal Priemonę sustabdomi ir atitinkamos sumos susigrąžinamos iš Moldovos, kaip nurodyta šio reglamento 19 straipsnyje.

5. Papildoma parama turi sudaryti bent 20 % visos negrąžintinos finansinės paramos, kaip nurodyta 2 dalyje.

6. Suma, siekianti iki 1 % negrąžintinos paramos, nurodytos 2 dalyje, gali būti panaudota techninei ir administracinei paramai įgyvendinant Priemonę, kaip antai parengiamiesiems veiksmams, stebėsenos, kontrolės, audito ir vertinimo veiklai, kuri yra reikalinga Priemonei valdyti ir jos tikslams pasiekti, visų pirma tyrimams, ekspertų posėdžiams, mokomosioms konsultacijoms su Moldovos institucijomis, konferencijoms, konsultacijoms su vietos valdžios institucijomis pagal Moldovos nacionalinę teisinę sistemą ir su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, įskaitant socialinius partnerius ir pilietinės visuomenės organizacijas, informavimo ir komunikacijos veiklai, įskaitant įtraukią informavimo veiklą ir informavimą apie Sąjungos politikos prioritetus, susijusius su Priemonės tikslais, išlaidoms, susijusioms su IT tinklais, telkiant dėmesį į informacijos tvarkymą ir mainus, institucinėms informacinių technologijų priemonėms, taip pat visoms kitoms išlaidoms būstinėje ir Sąjungos delegacijoje, susijusioms su Priemonei reikalinga administracine ir koordinavimo parama, padengti. Išlaidos taip pat gali apimti veiklos, kuria remiamas skaidrumas, ir kitos veiklos, kaip antai projektų ar programų kokybės kontrolės ir stebėsenos vietoje, išlaidas, taip pat tarpusavio konsultavimosi ir ekspertų darbo, susijusio su reformų ir investicijų vertinimu ir įgyvendinimu, išlaidas.

7. Siekiant kuo labiau padidinti tarptautinę paramą, paramos teikėjai gali prisidėti prie Priemonės įgyvendinimo išorės asignuotosiomis pajamomis, kaip tai suprantama pagal Finansinio reglamento 21 straipsnio 2 dalį.

7 straipsnis

Taisyklės dėl asmenų ir subjektų tinkamumo finansuoti, prekių bei medžiagų kilmės ir pagal Priemonę taikomų apribojimų

1. Nukrypstant nuo Reglamento (ES) 2021/947 28 straipsnio, viešųjų pirkimų ir dotacijų skyrimo procedūrose dėl veiklos, finansuojamos pagal Priemonę, gali dalyvauti tarptautinės bei regioninės organizacijos ir visi fiziniai asmenys, kurie yra toliau išvardytų šalių piliečiai, arba juridiniai asmenys, faktiškai įsisteigę šiose šalyse:

a) valstybėse narėse, Moldovoje, šalyse kandidatėse ir Europos ekonominės erdvės susitarimo susitariančiosiose šalyse;

b) šalyse, kurių Moldovai teikiamos paramos lygis, atsižvelgiant į jų ekonomikos dydį, yra panašus į Sąjungos paramos Moldovai lygį ir kurioms Komisija yra suteikusi abipusę prieigą prie išorės paramos Moldovoje.

2. 1 dalies b punkte nurodyta abipusė prieiga gali būti suteikiama ribotam, ne trumpesniam kaip vienų metų laikotarpiui, kai šalis Sąjungos ir šalių, atitinkančių dalyvavimo pagal Priemonę reikalavimus, subjektams suteikia galimybę dalyvauti tokiomis pačiomis sąlygomis.

Komisija sprendimus dėl abipusės prieigos priima pasikonsultavusi su Moldova.

3. Visų pagal Priemonę finansuojamų ir įsigyjamų prekių ir medžiagų kilmės šalys turi būti kurios nors iš tų, kurios nurodytos 1 dalies a ir b punktuose, nebent būtų neįmanoma pagrįstomis sąlygomis pasirinkti tų prekių ir medžiagų tiekimo šaltinių jokioje iš tų šalių. Be to, taikomos 6 dalyje nustatytos taisyklės dėl apribojimų.

4. Tinkamumo taisyklės pagal šį straipsnį netaikomos fiziniams asmenims, kuriuos yra įdarbinęs ar kitaip teisėtai pasamdęs reikalavimus atitinkantis rangovas arba, kai taikytina, subrangovas, ir šiomis taisyklėmis tiems asmenims nenustatoma apribojimų dėl pilietybės, nebent apribojimai dėl pilietybės būtų grindžiami 6 dalyje nurodytomis taisyklėmis.

5. Kai veiklą bendrai finansuoja Finansinio reglamento 62 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos c punkte nurodytas subjektas arba veikla pagal tiesioginio valdymo ar netiesioginio valdymo principą įgyvendinama dalyvaujant tokiems subjektams, tiems subjektams taikytinos taisyklės yra papildomai taikomos kartu su šiuo straipsniu nustatytomis taisyklėmis, įskaitant, kai taikytina, apribojimus, numatytus šio straipsnio 6 dalyje ir tinkamai išreikštus finansavimo susitarimuose ir sutarčių dokumentuose, pasirašomuose su tais subjektais.

6. Tinkamumo taisyklės ir taisyklės dėl prekių bei medžiagų kilmės, nustatytos 1 ir 3 dalyse, taip pat fizinių asmenų pilietybės taisyklės, nustatytos 4 dalyje, gali būti griežtinamos nustatant juridinių asmenų, dalyvaujančių lėšų skyrimo procedūrose, pilietybės, geografinės padėties ar pobūdžio apribojimus, taip pat prekių ir medžiagų geografinės kilmės apribojimus, kai:

a) tokie apribojimai yra reikalingi atsižvelgiant į konkretų veiklos pobūdį arba tikslus ar į konkrečią lėšų skyrimo procedūrą, arba tie apribojimai yra būtini veiksmingam veiklos įgyvendinimui užtikrinti;

b) veikla ar konkrečios lėšų skyrimo procedūros daro poveikį saugumui ar viešajai tvarkai, visų pirma kai tai susiję su Sąjungos, valstybių narių ar Moldovos ypatingos svarbos turtu ir interesais, įskaitant skaitmeninės infrastruktūros, be kita ko, 5G tinklo infrastruktūros, ryšių ir informacinių sistemų bei susijusių tiekimo grandinių saugumą, atsparumą ir vientisumo apsaugą.

7. Dalyvauti konkursuose siekiantys pareiškėjai ir kandidatai iš reikalavimų neatitinkančių šalių gali būti pripažįstami atitinkančiais reikalavimus skubos atvejais arba kai reikiamos paslaugos nėra prieinamos atitinkamų šalių ar teritorijų rinkose, arba kitais tinkamai pagrįstais atvejais, kai dėl tinkamumo taisyklių taikymo būtų neįmanoma arba pernelyg sudėtinga vykdyti veiklą.

8. Pagal ES sutarties 29 straipsnį ir SESV 215 straipsnį priimtų Sąjungos ribojamųjų priemonių taikymo aplinkybėmis jokios lėšos ar ekonominiai ištekliai negali būti tiesiogiai ar netiesiogiai prieinami juridiniams asmenims, subjektams ar organizacijoms, kuriems taikomos Sąjungos ribojamosios priemonės, arba būti jiems naudingi. Tokie asmenys ir subjektai ir jiems nuosavybės teise priklausantys arba jų kontroliuojami subjektai nei tiesiogiai, nei netiesiogiai neremiami pagal Priemonę, be kita ko, kaip netiesioginiai savininkai, tiekimo grandinėje dalyvaujantys subrangovai ar galutiniai naudos gavėjai.

8 straipsnis

Susitarimas dėl Priemonės

1. Priemonės įgyvendinimo tikslais Komisija su Moldova sudaro susitarimą dėl Priemonės, kuriuo nustatomi įsipareigojimai ir mokėjimo sąlygos, susiję su lėšų išmokėjimu.

2. Susitarimą dėl Priemonės papildo paskolos susitarimas pagal 15 straipsnį, kuriuo nustatomos konkrečios finansavimo, skiriamo paskolos forma, valdymo ir įgyvendinimo nuostatos. Susitarimas dėl Priemonės, įskaitant bet kokius susijusius dokumentus, nedelsiant vienu metu pateikiamas Europos Parlamentui ir Tarybai.

3. Finansavimas Moldovai suteikiamas tik įsigaliojus susitarimui dėl Priemonės ir paskolos susitarimui.

4. Susitarimu dėl Priemonės ir paskolos susitarimu, sudaromais su Moldova, užtikrinama, kad būtų vykdomos Finansinio reglamento 129 straipsnyje nustatytos pareigos.

5. Susitarimu dėl Priemonės nustatomos būtinos išsamios nuostatos dėl:

a) Moldovos įsipareigojimo ryžtingai daryti pažangą kuriant tvirtą teisinę kovos su sukčiavimu sistemą ir sukurti efektyvesnes ir veiksmingesnes kontrolės sistemas, įskaitant tinkamus pranešėjų, informuojančių apie pažeidimus, apsaugos mechanizmus, taip pat tinkamus mechanizmus ir priemones, kuriais veiksmingai užkertamas kelias pažeidimams, sukčiavimui, korupcijai ir interesų konfliktams ir jie aptinkami ir ištaisomi, taip pat intensyviau kovoti su pinigų plovimu, organizuotu nusikalstamumu, netinkamu viešųjų lėšų naudojimu, terorizmo finansavimu, mokesčių vengimu, sukčiavimu mokesčiais bei mokesčių slėpimu ir kita neteisėta veikla, darančia poveikį pagal Priemonę teikiamoms lėšoms;

b) lėšų išmokėjimo, mokėjimo sustabdymo ir sumažinimo pagal 19 straipsnį taisyklių;

c) Moldovos įsipareigojimo dalį visos paskolos sumos skirti pagal Kaimynystės investicijų platformą patvirtintiems investicijų projektams, kaip numatyta 6 straipsnio 4 dalyje, ir išsamių taisyklių, kuriomis reglamentuojamas toks lėšų skyrimas;

d) veiklos, susijusios su valdymu, kontrole, priežiūra, stebėsena, vertinimu, ataskaitų teikimu ir auditu, taip pat sistemos peržiūrų, tyrimų, kovos su sukčiavimu priemonių ir bendradarbiavimo;

e) taisyklių, pagal kurias Komisijai atsiskaitoma, ar įvykdytos ir kaip įvykdytos 10 straipsnyje nurodytos mokėjimo sąlygos;

f) taisyklių dėl mokesčių, muitų ir rinkliavų pagal Reglamento (ES) 2021/947 27 straipsnio 9 ir 10 dalis;

g) priemonių, kuriomis veiksmingai užkertamas kelias pažeidimams, sukčiavimui, korupcijai bei interesų konfliktams ir jie aptinkami ir ištaisomi, ir Sąjungos lėšas pagal šį reglamentą naudojančių asmenų arba subjektų pareigos nedelsiant pranešti Komisijai, OLAF ir, kai taikytina, Europos prokuratūrai apie įtariamų ar įvykdytų pažeidimų, sukčiavimo, korupcijos ir interesų konfliktų bei kitokios neteisėtos veiklos, darančios poveikį pagal Priemonę skiriamoms lėšoms, atvejus ir tolesnius veiksmus, kurių imamasi dėl to;

h) 21 ir 22 straipsniuose nurodytų pareigų, įskaitant konkrečias taisykles ir terminus, taikomus Moldovai renkant duomenis ir padarant juos prieinamus Komisijai, OLAF, Audito Rūmams ir, kai taikytina, Europos prokuratūrai;

i) procedūros, skirtos užtikrinti, kad teikiant prašymus išmokėti paramos lėšas paskolomis nebūtų viršijama galima paskolų suma pagal 6 straipsnio 1 dalį;

j) Komisijos teisės proporcingai sumažinti pagal Priemonę teikiamą paramą ir susigrąžinti bet kokią 6 straipsnio 1 dalyje nurodytą sumą, išleistą siekiant Priemonės tikslų, arba reikalauti anksčiau grąžinti paskolą Sąjungos finansiniams interesams kenkiančių pažeidimų, sukčiavimo, korupcijos ar interesų konfliktų, kurių Moldova nėra ištaisiusi, atvejais, kokybinių ar kiekybinių veiksmų atšaukimo arba susitarime dėl Priemonės numatyto įsipareigojimo šiurkštaus pažeidimo atvejais;

k) Moldovos ataskaitų, skirtų Priemonės įgyvendinimui stebėti ir 3 straipsnyje nustatytų tikslų įgyvendinimui vertinti, teikimo taisyklių ir procedūrų;

l) Moldovos pareigos elektroninėmis priemonėmis perduoti Komisijai 20 straipsnyje nurodytus duomenis.

III SKYRIUS

REFORMŲ DARBOTVARKĖ

9 straipsnis

Reformų darbotvarkės pateikimas

1. Siekdama gauti bet kokią paramą pagal šį reglamentą, Moldova pateikia Komisijai 2025–2027 m. reformų darbotvarkę, parengtą remiantis socialinių, ekonominių ir pagrindinių reformų pagrindiniais principais ir tikslais, nustatytais ES ir Moldovos asociacijos susitarime, dėl kurio susitarta pagal Europos kaimynystės politiką, ir plėtros politikos sistemoje.

2. Reformų darbotvarkė sudaro bendrąjį pagrindą siekiant 3 straipsnyje nustatytų bendrųjų ir konkrečių tikslų: joje nustatomos reformos, kurias turi vykdyti Moldova, ir investavimo sritys. Reformų darbotvarkėje numatomos priemonės, skirtos visapusiškam ir nuosekliam reformų paketui įgyvendinti. Pagrindinių plėtros proceso principų srityse, įskaitant teisinę valstybę, kovą su korupcija (taip pat aukšto lygio korupcija), pagrindines teises ir saviraiškos laisvę, reformų darbotvarkėje turi būti atsižvelgta į plėtros politikos sistemos vertinimus.

3. Reformų darbotvarkė turi derėti su naujausia makroekonominės ir fiskalinės politikos programa, pateikta Komisijai vykstant dialogui su Sąjunga ekonomikos ir finansų klausimais.

4. Reformų darbotvarkė turi atitikti ir padėti įgyvendinti reformų prioritetus, nustatytus Moldovos rengimosi stojimui į ES aplinkybėmis ir nurodytus kituose svarbiuose dokumentuose, taip pat nacionaliniu lygmeniu nustatytą įpareigojantį veiksmą pagal Paryžiaus susitarimą ir siekį iki 2050 m. užtikrinti poveikio klimatui neutralumą.

5. Reformų darbotvarkėje laikomasi 4 straipsnyje nustatytų bendrųjų principų.

6. Reformų darbotvarkė rengiama įtraukiu ir skaidriu būdu, konsultuojantis su socialiniais partneriais ir pilietinės visuomenės organizacijomis.

7. Komisija ragina Moldovą pateikti savo reformų darbotvarkę ne vėliau kaip 2025 m. birželio 24 d. Gavusi Moldovos reformų darbotvarkę Komisija iškart ją perduoda Europos Parlamentui ir Tarybai.

10 straipsnis

Finansavimo pagal reformų darbotvarkę principai

1. Priemone nustatant mokėjimo sąlygas, kurias įvykdžius bus išmokėtos lėšos, suteikiama paskatų įgyvendinti reformų darbotvarkę. Tos mokėjimo sąlygos taikomos lėšoms pagal 6 straipsnio 1 dalį, išskyrus papildomą paramą, apimančią paramą pilietinės visuomenės organizacijoms ir techninę paramą. Tų mokėjimo sąlygų forma – išmatuojami kokybiniai arba kiekybiniai veiksmai. Tokie veiksmai parodo pažangą vykdant konkrečias socialines ir ekonomines reformas ir įgyvendinant pagrindinius plėtros proceso principus, susijusius su 3 straipsnyje nustatytų Priemonės tikslų įgyvendinimu, laikantis plėtros politikos sistemos.

2. Įvykdžius 1 dalyje nurodytas mokėjimo sąlygas, išmokamos visos lėšos arba dalis lėšų, priklausomai nuo tų sąlygų įvykdymo lygio.

3. Makrofinansinis stabilumas, patikimas viešųjų finansų valdymas, skaidrumas ir biudžeto priežiūra yra bendrosios mokėjimo sąlygos, kurios turi būti įvykdytos, kad lėšos būtų išmokėtos.

Lėšomis pagal Priemonę neremiama veikla ar priemonės, kurios kenkia Moldovos suverenitetui ir teritoriniam vientisumui.

11 straipsnis

Reformų darbotvarkės turinys

1. Reformų darbotvarkėje visų pirma nustatomi toliau nurodyti elementai, kurie turi būti pagrįsti ir motyvuoti:

a) priemonės, kuriomis nuosekliai, visapusiškai ir tinkamai subalansuotai siekiama 3 straipsnyje nustatytų tikslų, įskaitant struktūrines reformas, investicijas ir, kai tinkama, priemones, kuriomis užtikrinamas 5 straipsnyje nurodytų išankstinių sąlygų laikymasis;

b) paaiškinimas, kaip priemonės dera su 4 straipsnyje nurodytais bendraisiais principais, taip pat su reikalavimais pagal 9 straipsnį;

c) paaiškinimas, kaip numatoma priemonėmis toliau stiprinti pagrindinius plėtros proceso principus, kaip nurodyta 3 straipsnio 2 dalies a punkte, įskaitant teisinę valstybę, pagrindines teises ir kovą su korupcija;

d) investicijų projektų ir programų, kuriuos ketinama svarstyti ir patvirtinti pagal Kaimynystės investicijų platformą, orientacinis sąrašas, įskaitant atitinkamą bendrą investicijų apimtį ir numatomus įgyvendinimo terminus;

e) paaiškinimas, kiek tomis priemonėmis tikimasi prisidėti siekiant klimato ir aplinkos apsaugos tikslų ir kaip jos suderinamos su principu „nedaryti reikšmingos žalos“;

f) paaiškinimas, kiek tomis priemonėmis tikimasi prisidėti prie skaitmeninės transformacijos;

g) paaiškinimas, kiek tomis priemonėmis tikimasi prisidėti prie švietimo, mokymo bei užimtumo ir socialinių tikslų įgyvendinimo;

h) paaiškinimas, kiek tomis priemonėmis tikimasi prisidėti prie lyčių lygybės ir moterų bei mergaičių įgalėjimo, taip pat prisidėti propaguojant moterų ir mergaičių teises;

i) reformų ir investicijų orientacinis tvarkaraštis ir numatytos mokėjimo sąlygos, kurias įvykdžius bus išmokėtos lėšos ir kurių forma yra išmatuojami kokybiniai ar kiekybiniai veiksmai, planuojami įgyvendinti iki 2027 m. gruodžio 31 d.;

j) paaiškinimas, kaip tomis priemonėmis tikimasi prisidėti prie laipsniško ir nuolatinio derinimo su BUSP, įskaitant Sąjungos ribojamąsias priemones;

k) paaiškinimas, kaip tomis priemonėmis tikimasi stiprinti Moldovos administracinio personalo pajėgumus ir į jį investuoti;

l) Moldovos reformų darbotvarkės veiksmingos stebėsenos, ataskaitų teikimo ir vertinimo tvarka, įskaitant siūlomus išmatuojamus kokybinius ir kiekybinius veiksmus ir atitinkamus 2 dalyje nustatytus rodiklius;

m) Moldovos sistemos, skirtos tam, kad būtų veiksmingai užkertamas kelias pažeidimams, sukčiavimui, korupcijai, įskaitant aukšto lygio korupciją, ir interesų konfliktams ir jie būtų aptinkami ir ištaisomi, taip pat skirtos valstybės pagalbos kontrolės taisyklių laikymuisi užtikrinti, paaiškinimas ir siūlomos priemonės, kuriomis bus per pirmus kelerius reformų darbotvarkės įgyvendinimo metus šalinami esami trūkumai;

n) dėl reformų darbotvarkės rengimo ir, kai įmanoma, dėl jos įgyvendinimo – konsultacijų su Moldovos parlamentu, vietos valdžios institucijomis pagal Moldovos nacionalinę teisinę sistemą ir su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, įskaitant socialinius partnerius ir pilietinės visuomenės organizacijas, proceso santrauka ir tai, kaip tų suinteresuotųjų subjektų indėlis atsispindi reformų darbotvarkėje;

o) su reformų darbotvarke susijusios komunikacijos ir jos matomumo didinimo planas, skirtas vietos auditorijai Moldovoje;

p) bet kokia kita aktuali informacija.

2. Reformų darbotvarkė yra grindžiama rezultatais ir apima rodiklius, pagal kuriuos vertinama pažanga siekiant šio reglamento 3 straipsnyje nustatytų bendrųjų ir konkrečių tikslų. Tie rodikliai, kai tinkama ir aktualu, grindžiami tarptautiniu mastu sutartais rodikliais ir jau turimais su Moldovos politika susijusiais rodikliais. Rodikliai taip pat turi kuo labiau derėti su pagrindiniais veiklos rezultatų rodikliais, įtrauktais į Komisijos įgyvendinimo sprendimą, kuriuo patvirtinamos Vakarų Balkanų reformų darbotvarkės pagal Reglamentą (ES) 2024/1449, ir į EDVF+ rezultatų vertinimo sistemą.

12 straipsnis

Komisijos atliekamas reformų darbotvarkės vertinimas

1. Komisija nepagrįstai nedelsdama įvertina Moldovos reformų darbotvarkės arba, kai taikytina, bet kokio tos darbotvarkės dalinio pakeitimo svarbą, išsamumą ir tinkamumą. Atlikdama vertinimą Komisija glaudžiai bendradarbiauja su Moldova ir gali teikti pastabas, prašyti papildomos informacijos arba reikalauti, kad Moldova peržiūrėtų arba iš dalies pakeistų savo reformų darbotvarkę.

2. Kalbant apie šio reglamento 11 straipsnio 1 dalies j punkte nustatytą tikslą, Komisija, vadovaudamasi Sprendimu 2010/427/ES, tinkamai atsižvelgia į EIVT vaidmenį ir indėlį.

3. Vertindama reformų darbotvarkę Komisija atsižvelgia į aktualią turimą analitinę informaciją apie Moldovą, įskaitant jos makroekonominę padėtį ir skolos tvarumą, Moldovos pateiktą 11 straipsnyje nurodytą pagrindimą ir elementus, Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą poveikį ir bandymus destabilizuoti Moldovą, taip pat bet kokią kitą aktualią informaciją, kaip antai 11 straipsnyje nurodytą informaciją.

4. Atlikdama vertinimą Komisija atsižvelgia visų pirma į šiuos kriterijus:

a) ar reformų darbotvarkė yra tinkamas, visapusiškas, nuoseklus ir tinkamai subalansuotas atsakas siekiant 3 straipsnyje nustatytų tikslų ir atsižvelgiant į 11 straipsnyje nurodytus elementus;

b) ar reformų darbotvarkė ir jos priemonės dera su 4 straipsnyje nurodytais bendraisiais principais ir su reikalavimais pagal 9 straipsnį;

c) ar galima tikėtis, kad reformų darbotvarke bus paspartinta pažanga mažinant socialinį ir ekonominį Moldovos atotrūkį nuo Sąjungos, taip sustiprinant jos ekonominį, socialinį ir aplinkosauginį vystymąsi, remiant artėjimą prie Sąjungos standartų, mažinant nelygybę ir stiprinant socialinę sanglaudą;

d) ar galima tikėtis, kad reformų darbotvarke bus toliau įtvirtinami 3 straipsnio 2 dalies a punkte nurodyti pagrindiniai plėtros proceso principai;

e) ar galima tikėtis, kad reformų darbotvarke bus paspartintas Moldovos perėjimas prie tvarios, neutralaus poveikio klimatui, atsparios klimato kaitai ir įtraukios ekonomikos, gerinant susisiekimą, darant žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos įgyvendinimo pažangą, įtraukiant biologinės įvairovės aspektą, mažinant strateginę priklausomybę ir skatinant mokslinius tyrimus bei inovacijas, švietimą, mokymą, užimtumą ir įgūdžius bei visą darbo rinką, ypač daug dėmesio skiriant jaunimui;

f) ar į reformų darbotvarkę įtrauktos priemonės yra suderinamos su principais „nedaryti reikšmingos žalos“ ir „nė vieno nepalikti nuošalyje“;

g) ar reformų darbotvarkėje tinkamai atsižvelgiama į galimą riziką, susijusią su išankstinių sąlygų ir mokėjimo sąlygų laikymusi;

h) ar Moldovos siūlomos mokėjimo sąlygos yra tinkamos ir didelio užmojo, derančios su plėtros politikos sistema, taip pat pakankamai prasmingos ir aiškios, kad jas įvykdžius būtų galima atitinkamai išmokėti lėšas, ir ar siūlomi ataskaitų teikimo rodikliai yra tinkami ir pakankami, kad būtų galima stebėti pažangą, padarytą siekiant bendrųjų tikslų, ir apie ją pranešti;

i) ar Moldovos siūlomomis priemonėmis tikimasi veiksmingai užkirsti kelią pažeidimams, sukčiavimui, korupcijai ir interesų konfliktams, organizuotam nusikalstamumui bei pinigų plovimui ir juos aptikti ir ištaisyti, taip pat veiksmingai tirti nusikalstamas veikas, darančias poveikį lėšoms pagal Priemonę, ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už jas;

j) ar, reformų darbotvarkė veiksmingai atspindi Moldovos parlamento, vietos valdžios institucijų pagal Moldovos nacionalinę teisinę sistemą ir atitinkamų suinteresuotųjų subjektų, įskaitant socialinius partnerius ir pilietinės visuomenės organizacijas, indėlį.

5. Komisijai vertinti Moldovos pateiktą reformų darbotvarkę gali padėti nepriklausomi ekspertai.

13 straipsnis

Komisijos įgyvendinimo sprendimas

1. Jeigu pagal 12 straipsnį reformų darbotvarkė įvertinama teigiamai, Komisija, priimdama įgyvendinimo sprendimą, patvirtina Moldovos pateiktą reformų darbotvarkę arba, kai taikytina, pagal 14 straipsnį pateiktą iš dalies pakeistą darbotvarkę. Tas įgyvendinimo sprendimas priimamas laikantis 28 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

2. Komisijos įgyvendinimo sprendimu, nurodytu 1 dalyje, nustatomos atitinkamos reformos, kurias turi įgyvendinti Moldova, remtinos investavimo sritys ir mokėjimo sąlygos pagal reformų darbotvarkę, įskaitant tvarkaraštį.

3. 1 dalyje nurodytu Komisijos įgyvendinimo sprendimu taip pat nustatoma:

a) visų lėšų, kurios Moldovai bus prieinamos, jei bus įvykdytos mokėjimo sąlygos, kaip nurodyta 10 straipsnio 1 dalyje, orientacinė suma ir numatomas lėšų išmokėjimas dalimis, įskaitant išankstinį finansavimą, laikantis 11 straipsnyje numatytos struktūros, kai Moldova tinkamai įvykdys atitinkamas mokėjimo sąlygas, t. y. atliks nustatytus kokybinius ar kiekybinius veiksmus, susijusius su reformų darbotvarkės įgyvendinimu;

b) finansavimo išskaidymas dalimis į paramą paskolomis ir negrąžintiną paramą;

c) terminas, iki kurio turi būti įvykdytos galutinės mokėjimo sąlygos dėl reformų;

d) reformų darbotvarkės stebėsenos, ataskaitų teikimo ir įgyvendinimo tvarka ir tvarkaraštis, įskaitant tinkamais atvejais vykdomą demokratinę priežiūrą, kaip nurodyta 4 straipsnio 9 dalyje, taip pat, kai aktualu, priemones, kurios reikalingos siekiant laikytis 23 straipsnio;

e) 11 straipsnio 2 dalyje nurodyti pažangos, daromos siekiant 3 straipsnyje nustatytų bendrųjų ir konkrečių tikslų, vertinimo rodikliai.

14 straipsnis

Reformų darbotvarkės pakeitimai

1. Jei dėl objektyvių aplinkybių Moldova iš dalies arba visiškai nebegali įgyvendinti reformų darbotvarkės, įskaitant atitinkamas mokėjimo sąlygas, Moldova gali pasiūlyti iš dalies pakeistą reformų darbotvarkę. Tokiu atveju Moldova gali pateikti Komisijai pagrįstą prašymą iš dalies pakeisti įgyvendinimo sprendimą, nurodytą 13 straipsnio 1 dalyje.

2. Komisija gali iš dalies pakeisti įgyvendinimo sprendimą, laikydamasi 28 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros, visų pirma kad būtų atsižvelgta į prieinamų lėšų sumų pakeitimą, laikantis 19 straipsnyje nustatytų principų.

3. Jei Komisija mano, kad dalinis reformų darbotvarkės pakeitimas yra pagrįstas dėl Moldovos nurodytų priežasčių, Komisija pagal 12 straipsnį įvertina iš dalies pakeistą reformų darbotvarkę ir, nepagrįstai nedelsdama ir laikydamasi 28 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros, gali iš dalies pakeisti 13 straipsnio 1 dalyje nurodytą įgyvendinimo sprendimą.

4. Daliniu pakeitimu Komisija gali pritarti mokėjimo sąlygų įvykdymo terminų pratęsimui iki 2028 m. gruodžio 31 d.

15 straipsnis

Paskolos susitarimas, skolinimosi ir skolinimo operacijos

1. Siekiant finansuoti paramą pagal Priemonę, teikiamą paskolų forma, pagal Finansinio reglamento 224 straipsnį Komisijai suteikiami įgaliojimai Sąjungos vardu skolintis reikiamų lėšų kapitalo rinkose arba iš finansų įstaigų.

2. Komisija su Moldova sudaro paskolos susitarimą. Paskolos susitarimu nustatoma didžiausia galima paskolos suma, laikotarpis, kuriuo galima gauti paskolą, ir paramos pagal Priemonę, teikiamos paskolų forma, išsamios sąlygos. Paskolų trukmė yra ne ilgesnė kaip 40 metų nuo paskolos susitarimo pasirašymo dienos.

Nukrypstant nuo Finansinio reglamento 223 straipsnio 4 dalies, be joje nurodytos informacijos, paskolos susitarime taip pat nurodoma išankstinio finansavimo suma ir išankstinio finansavimo patvirtinimo taisyklės.

3. Paskolos susitarimas vienu metu pateikiamas Europos Parlamentui ir Tarybai.

16 straipsnis

Atidėjiniai

1. Atidėjiniai paskoloms, taikant 9 % normą, sudaromi iš kaimynystės geografinei programai pagal Reglamento (ES) 2021/947 6 straipsnio 2 dalies a punktą skirto paketo ir naudojami kaip atidėjinių, kuriais dengiama panaši rizika, dalis.

2. Nukrypstant nuo Finansinio reglamento 214 straipsnio 2 dalies paskutinio sakinio, atidėjiniai sudaromi laipsniškai ir turi būti visiškai sudaryti ne vėliau kaip iki visiško paskolų išmokėjimo dienos.

3. Atidėjinių norma peržiūrima bent kas trejus metus nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos, laikantis Reglamento (ES) 2021/947 31 straipsnio 5 dalies ketvirtoje pastraipoje numatytos tvarkos.

17 straipsnis

Išankstinis finansavimas

1. Moldova, pateikusi Komisijai reformų darbotvarkę, gali prašyti išmokėti iki 18 % visos sumos, numatytos skirti pagal Priemonę pagal 6 straipsnio 1 dalį, kaip išankstinį finansavimą, atskaičius papildomą paramą, apimančią paramą pilietinės visuomenės organizacijoms ir techninę paramą, taip pat atskaičius atidėjinius paskoloms.

2. Prašomą išankstinį finansavimą Komisija gali išmokėti po 13 straipsnyje nurodyto jos įgyvendinimo sprendimo priėmimo ir po susitarimo dėl Priemonės bei po paskolos susitarimo įsigaliojimo. Lėšos išmokamos pagal 19 straipsnio 3 dalies pirmo sakinio nuostatą ir tik jeigu laikomasi 5 straipsnyje nustatytų išankstinių sąlygų.

3. Komisija priima sprendimą dėl išankstinio finansavimo, kuris gali būti išmokamas viena ar keliomis dalimis, išmokėjimo terminų.

18 straipsnis

Investicijų projektų pagal Kaimynystės investicijų platformą įgyvendinimas

1. Siekiant pasinaudoti Sąjungos finansinės paramos svertais papildomoms investicijoms pritraukti, investicijos, kuriomis prisidedama prie reformų darbotvarkės, įgyvendinamos bendradarbiaujant su tarptautinėmis finansų įstaigomis, kaip investicijų projektai, patvirtinami pagal Kaimynystės investicijų platformą.

2. Tinkamai įvykdžius visas taikytinas sąlygas, Komisija priima sprendimą, kuriuo leidžiama išmokėti lėšas, kaip nurodyta 19 straipsnio 3 dalyje. Tuo sprendimu, pagal 6 straipsnio 1 dalį, nustatoma lėšų, kurios bus prieinamos kaip Sąjungos teikiama negrąžintina parama projektams, patvirtintiems pagal Kaimynystės investicijų platformą, suma ir Moldovai išmokėtina finansinės paramos, teikiamos kaip parama paskolomis, suma. Laikantis susitarime dėl Priemonės nustatyto santykio, kaip nurodyta 8 straipsnio 5 dalies c punkte, tame sprendime taip pat nustatoma šios paramos paskolomis dalis, kurią Moldova turi suteikti kaip bendrą finansavimą projektams, patvirtintiems pagal Kaimynystės investicijų platformą.

19 straipsnis

Mokėjimo sąlygų įvykdymo vertinimas, lėšų mokėjimo sustabdymas ir sumažinimas, mokėjimo taisyklės

1. Moldova du kartus per metus, ne vėliau kaip per du mėnesius po Komisijos įgyvendinimo sprendime nustatyto termino, pateikia tinkamai pagrįstą prašymą išmokėti lėšas dėl įvykdytų mokėjimo sąlygų, susijusių su išmatuojamais kiekybiniais ar kokybiniais veiksmais, kaip nustatyta reformų darbotvarkėje.

2. Komisija nepagrįstai nedelsdama įvertina, ar Moldova įvykdė 5 straipsnyje nustatytas išankstines sąlygas ir laikėsi 10 straipsnio 3 dalyje nustatytų finansavimo principų ir ar ji tinkamai įvykdė Komisijos įgyvendinimo sprendime, nurodytame 13 straipsnyje, nustatytas mokėjimo sąlygas. Kai Komisija nustato, kad Moldova nebesilaiko mokėjimo sąlygų, kurių ji anksčiau laikėsi, pagal kurias Komisija anksčiau atliko mokėjimus, Komisija lygiaverte suma sumažina būsimas išmokas.

Atliekant tą vertinimą Komisijai gali padėti ekspertai, įskaitant valstybių narių ekspertus. Jeigu į prašymą išmokėti lėšas arba į mokėjimo prašymą yra įtrauktas su derybų 32 skyriumi susijęs veiksmas, nurodytas 22 straipsnio 2 dalyje, Komisija nepriima sprendimo leisti išmokėti lėšas, jeigu ji nėra tokio veiksmo įvertinusi teigiamai.

3. Jei Komisija teigiamai įvertina, kad visos taikytinos sąlygos įvykdytos tinkamai, ji, prieš priimdama sprendimą leisti išmokėti lėšas pagal tas sąlygas, nepagrįstai nedelsdama apie tai informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą. Sprendimu dėl tų lėšų sumų nustatoma 10 straipsnyje nurodyta sąlyga.

4. Jei Komisija neigiamai įvertina kurių nors sąlygų įvykdymą pagal tvarkaraštį, lėšų išmokėjimas pagal tokias sąlygas sustabdomas. Komisija nepagrįstai nedelsdama apie tą vertinimą informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą. Lėšos, kurių mokėjimas sustabdytas, išmokamos tik kai Moldova paskesniame prašyme išmokėti lėšas tinkamai pagrįstai įrodo, kad ėmėsi reikiamų priemonių atitinkamų sąlygų tinkamam įvykdymui užtikrinti.

5. Jei Komisija padaro išvadą, kad Moldova nesiėmė reikiamų priemonių per 12 mėnesių po pradinio neigiamo įvertinimo, nurodyto 4 dalyje, Komisija negrąžintinos finansinės paramos ir paskolos sumą sumažina proporcingai tai daliai, kuri atitinka aktualias mokėjimo sąlygas. Pirmaisiais įgyvendinimo metais taikomas 24 mėnesių terminas, skaičiuojamas nuo pradinio neigiamo įvertinimo, nurodyto 4 dalyje. Moldova gali pateikti savo pastabas per du mėnesius nuo tada, kai jai pranešama apie Komisijos išvadas.

6. Bet kokia suma pagal mokėjimo sąlygas, kurios neįvykdytos iki 2028 m. gruodžio 31 d., Moldovai neišmokama ir atitinkamai panaikinami įsipareigojimai arba sumažinama galima paramos paskolomis suma.

7. Komisija gali sumažinti negrąžintinos finansinės paramos sumą ir iš Moldovos susigrąžinti (be kita ko, atliekant įskaitymą) bet kokią lėšų sumą, išleistą siekiant Priemonės tikslų, sumažinti paskolos, kurią numatoma išmokėti Moldovai, sumą, arba reikalauti anksčiau grąžinti paskolą pagal paskolos susitarimą, jeigu lėšos yra nepagrįstai išmokėtos, nustatyta Sąjungos finansiniams interesams kenkiančių pažeidimų, sukčiavimo, korupcijos ir interesų konfliktų, kurių Moldova neištaisė, atvejų arba kyla didelis susirūpinimas dėl tokių atvejų, arba atšaukiami kokybiniai ar kiekybiniai veiksmai ar kai

atlikus mokėjimą nustatoma, kad veiksmai nebuvo tinkamai įvykdyti, arba yra šiurkščiai pažeistas įsipareigojimas pagal susitarimą dėl Priemonės ar paskolos susitarimą, ir tai nustatyta, be kita ko, remiantis OLAF suteikta informacija ar Europos Audito Rūmų ataskaitomis. Prieš priimdama bet kokį sprendimą dėl tokio lėšų sumažinimo, Komisija apie tai informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą.

8. Nukrypstant nuo Finansinio reglamento 116 straipsnio 2 dalies, Finansinio reglamento 116 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytas mokėjimo terminas pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kai Moldovai pranešama apie sprendimą leisti išmokėti lėšas pagal šio straipsnio 3 dalį.

9. Finansinio reglamento 116 straipsnio 5 dalis netaikoma mokėjimams, kurie pagal šį straipsnį ir pagal šio reglamento 21 straipsnį pervedami kaip finansinė parama tiesiai į Moldovos iždą.

10. Negrąžintinos finansinės paramos ir paskolų mokėjimai pagal šį straipsnį atliekami pagal biudžeto asignavimus, nustatytus per metinę biudžeto procedūrą, ir atsižvelgiant į turimas lėšas. Lėšos išmokamos dalimis. Bet kuri lėšų dalis gali būti išmokama viena ar keliomis dalinėmis išmokomis.

11. Lėšų sumos išmokamos priėmus 3 dalyje nurodytą sprendimą pagal paskolos susitarimą.

12. Bet kokia paramos paskolomis suma išmokama Moldovai pateikus pagal paskolos susitarime nustatytą formą parengtą mokėjimo prašymą ir laikantis susitarime dėl Priemonės pateiktų nuostatų.

20 straipsnis

Skaidrumas, susijęs su asmenimis ir subjektais, gaunančiais finansavimą reformų darbotvarkei įgyvendinti

1. Moldova skelbia naujausius duomenis apie galutinius gavėjus, reformų ir investicijų pagal Priemonę įgyvendinimo tikslais gaunančius lėšų, kurių bendra suma trejų metų laikotarpiu viršija 50 000 EUR.

2. Dėl 1 dalyje nurodytų galutinių gavėjų, tinkamai atsižvelgiant į konfidencialumo ir saugumo reikalavimus, ypač į asmens duomenų apsaugą, kompiuterio skaitomu formatu interneto tinklalapyje skelbiama ši informacija, išdėstyta eilės tvarka pagal visų gautų lėšų dydį:

a) juridinio asmens atveju – visas galutinio gavėjo įmonės pavadinimas ir PVM mokėtojo kodas ar mokesčių mokėtojo identifikacinis numeris (jei yra) arba kitas unikalus identifikatorius, nustatytas pagal tam juridiniam asmeniui taikomus teisės aktus;

b) fizinio asmens atveju – galutinio gavėjo vardas (-ai) ir pavardė (-ės);

c) galutinio gavėjo gauta lėšų suma ir reformos bei investicijos pagal Priemonę, prie kurių įgyvendinimo prisidedama šia suma.

3. 2 dalyje nurodyta informacija neskelbiama, jei dėl jos atskleidimo gali kilti grėsmė atitinkamų galutinių gavėjų teisėms ir laisvėms arba gali būti labai pakenkta jų komerciniams interesams. Komisijai suteikiama galimybė susipažinti su šia informacija.

4. Duomenis apie šio straipsnio 1 dalyje nurodytus galutinius gavėjus Moldova bent kartą per metus perduoda Komisijai elektroninėmis priemonėmis, kompiuterio skaitomu formatu, kuris nustatomas susitarime dėl Priemonės, kaip nurodyta 8 straipsnio 5 dalies l punkte.

IV SKYRIUS

SĄJUNGOS FINANSINIŲ INTERESŲ APSAUGA

21 straipsnis

Sąjungos finansinių interesų apsauga

1. Įgyvendinant Priemonę, Komisija ir Moldova imasi visų tinkamų priemonių Sąjungos finansiniams interesams apsaugoti, atsižvelgdamos į proporcingumo principą ir į konkrečias sąlygas, kuriomis taikoma Priemonė, 5 straipsnio 1 dalyje nustatytas išankstines sąlygas ir susitarime dėl Priemonės nustatytas sąlygas, visų pirma dėl sukčiavimo, korupcijos, interesų konfliktų ir pažeidimų prevencijos, aptikimo ir ištaisymo ir dėl nusikalstamų veikų, darančių poveikį pagal Priemonę teikiamoms lėšoms, tyrimo ir baudžiamojo persekiojimo už jas. Moldova įsipareigoja daryti pažangą kurdama veiksmingas ir efektyvias valdymo ir kontrolės sistemas ir užtikrinti, kad nepagrįstai išmokėtos arba netinkamai panaudotos sumos galėtų būti susigrąžintos.

2. Susitarime dėl Priemonės numatomi šie Moldovos įsipareigojimai:

a) reguliariai tikrinti, ar suteiktu finansavimu yra tinkamai naudojamasi laikantis visų taikomų taisyklių, visų pirma dėl sukčiavimo, korupcijos, interesų konfliktų ir pažeidimų prevencijos, aptikimo ir ištaisymo;

b) apsaugoti pranešėjus, informuojančius apie pažeidimus;

c) imtis tinkamų priemonių siekiant užkirsti kelią sukčiavimui, korupcijai, interesų konfliktams ir pažeidimams ir juos aptikti bei ištaisyti, taip pat tirti nusikalstamas veikas, kenkiančias Sąjungos finansiniams interesams, ir vykdyti baudžiamąjį persekiojimą už jas, aptikti dvigubo finansavimo atvejus bei jų išvengti ir imtis teisinių veiksmų, kad pasisavintos lėšos būtų sugrąžintos, įskaitant atvejus, kai tai susiję su bet kokia reformų ir investicijų projektų ar programų pagal reformų darbotvarkę įgyvendinimo priemone, ir, kai taikytina, nedelsiant imtis tinkamų priemonių tenkinant Europos prokuratūros ir valstybių narių kompetentingų institucijų pateiktus savitarpio teisinės pagalbos prašymus dėl nusikalstamų veikų, darančių poveikį pagal Priemonę teikiamoms lėšoms;

d) pagal 1 dalį, visų pirma siekiant tikrinti, kaip naudojamos su reformų darbotvarkėje numatytų reformų įgyvendinimu susijusios lėšos, užtikrinti, kad būtų, laikantis Sąjungos duomenų apsaugos principų ir taikytinų duomenų apsaugos taisyklių, renkami tinkami duomenys apie finansavimą gaunančius asmenis ir subjektus, įskaitant informaciją apie tikrąją nuosavybę, reformų darbotvarkės priemonėms pagal III skyrių įgyvendinti, ir būtų suteikta galimybė su tais duomenimis susipažinti;

e) aiškiai suteikti leidimą Komisijai, OLAF, Audito Rūmams ir, kai taikytina, Europos prokuratūrai naudotis savo teisėmis, kaip numatyta Finansinio reglamento 129 straipsnyje.

3. Susitarimu dėl Priemonės taip pat Komisijai suteikiama teisė proporcingai sumažinti pagal Priemonę teikiamos negrąžintinos finansinės paramos sumą ir iš Moldovos susigrąžinti (be kita ko, atliekant įskaitymą) bet kokią lėšų sumą, išleistą siekiant Priemonės tikslų, taip pat sumažinti paskolos, kurią numatoma išmokėti Moldovai, sumą, arba reikalauti anksčiau grąžinti paskolą pagal paskolos susitarimą, jeigu lėšos yra nepagrįstai išmokėtos, nustatyta Sąjungos finansiniams interesams kenkiančių pažeidimų, sukčiavimo, korupcijos ir interesų konfliktų, kurių Moldova neištaisė, atvejų arba kai Komisija nustato, kad atlikus mokėjimą veiksmai nebuvo tinkamai įvykdyti, arba yra šiurkščiai pažeistas įsipareigojimas pagal susitarimą dėl Priemonės ar pagal paskolos susitarimą. Spręsdama dėl lėšų sumos, kurią reikėtų susigrąžinti arba sumažinti, arba dėl anksčiau grąžintinos sumos, Komisija laikosi proporcingumo principo ir atsižvelgia į pažeidimo, sukčiavimo, korupcijos ar interesų konflikto, kenkiančio Sąjungos finansiniams interesams, atvejo arba įsipareigojimo pažeidimo sunkumą. Prieš sumažinant lėšas arba prieš pareikalaujant anksčiau grąžinti paskolą, Moldovai suteikiama galimybė pateikti savo pastabas.

4. Asmenys ir subjektai, naudojantys lėšas pagal Priemonę, nedelsdami praneša Komisijai ir OLAF apie bet kokius įtariamo sukčiavimo, korupcijos, interesų konfliktų ir pažeidimų, kenkiančių Sąjungos finansiniams interesams, atvejus.

22 straipsnis

Moldovos vidaus sistemų ir audito institucijos vaidmuo

1. Dėl Priemonės finansavimo dalies, kuri yra prieinama kaip finansinė parama, Komisija gali pasikliauti Moldovos audito institucijų darbu viešųjų išlaidų kontrolės tikslais. Prireikus Komisija taip pat remiasi papildoma demokratine priežiūra, kaip nurodyta 4 straipsnio 9 dalyje.

2. Per pirmuosius kelerius reformų darbotvarkės įgyvendinimo metus pirmenybė teikiama su derybų 32 skyriumi susijusioms reformoms, visų pirma dėl viešųjų finansų valdymo ir vidaus kontrolės, taip pat dėl kovos su sukčiavimu, kartu su derybų 23 ir 24 skyriais, visų pirma dėl teisingumo ir kovos su korupcija ir organizuotu nusikalstamumu, ir derybų 8 skyriumi, visų pirma, dėl valstybės pagalbos kontrolės.

3. Moldova nedelsdama praneša Komisijai apie bet kokius pažeidimus, įskaitant sukčiavimą, kurie nustatyti per pirminį administracinį ar teisminį nagrinėjimą, ir nuolat informuoja Komisiją apie bet kokių administracinių ir teisminių procesų, susijusių su tokiais pažeidimais, eigą. Toks pranešimas atliekamas elektroninėmis priemonėmis, naudojantis Komisijos sukurta Pažeidimų valdymo sistema.

4. 1 dalyje nurodytos audito institucijos palaiko nuolatinį dialogą su Audito Rūmais ir OLAF ir, kai tinkama, su Europos prokuratūra.

5. Komisija gali atlikti išsamias rizikos vertinimu ir dialogu su 1 dalyje nurodytomis audito institucijomis grindžiamas Moldovos biudžeto vykdymo sistemų peržiūras ir pateikti rekomendacijų dėl sistemų tobulinimo.

6. Komisija gali priimti rekomendacijas Moldovai dėl visų atvejų, kai, jos nuomone, kompetentingos institucijos nesiėmė būtinų priemonių, kad būtų užkirstas kelias sukčiavimui, korupcijai, interesų konfliktams ir pažeidimams, kurie pakenkė arba, labai tikėtina, gali pakenkti patikimam pagal Priemonę finansuojamų išlaidų finansiniam valdymui, ir jie būtų aptikti ir ištaisyti, ir visais atvejais, kai Komisija nustato trūkumų, darančių poveikį tų institucijų įdiegtos kontrolės sistemos struktūrai ir veikimui. Moldova įgyvendina šias rekomendacijas arba pateikia pagrindimą, kodėl to nepadarė.

V SKYRIUS

STEBĖSENA, ATASKAITŲ TEIKIMAS IR VERTINIMAS

23 straipsnis

Stebėsena ir ataskaitų teikimas

1. Komisija stebi Priemonės įgyvendinimą ir vertina, ar pasiekti 3 straipsnyje nustatyti tikslai. To įgyvendinimo stebėsena turi būti tikslinga ir proporcinga pagal susitarimą dėl Priemonės vykdomai veiklai ir nedaro poveikio Reglamente (ES) 2021/947 nustatytiems ataskaitų teikimo reikalavimams. Tikimasi, kad 11 straipsnio 2 dalyje nurodyti rodikliai padės Komisijai vykdyti Priemonės stebėseną.

2. Susitarimu dėl Priemonės nustatomos Moldovos ataskaitų teikimo Komisijai 1 dalies tikslais taisyklės ir procedūros.

3. Komisija teikia metinę pažangos, padarytos siekiant šio reglamento tikslų, ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai. Kartu su metine ataskaita papildomai du kartus per metus teikiami pranešimai apie Priemonės įgyvendinimo padėtį.

4. 3 dalyje nurodytą metinę ataskaitą Komisija pateikia 28 straipsnio 1 dalyje nurodytam komitetui.

5. Komisija atsiskaito už Moldovos reformų darbotvarkės įgyvendinimo pažangą Priemonės rezultatų suvestinėje, parengiamoje pagal Reglamentą (ES) 2024/1449.

24 straipsnis

Priemonės rezultatų suvestinė

Komisija reformų darbotvarkės įgyvendinimo pažangą nurodo Priemonės rezultatų suvestinėje, parengiamoje pagal Reglamentą (ES) 2024/1449.

25 straipsnis

Priemonės vertinimas

1. Po 2027 m. gruodžio 31 d. ir iki 2031 m. gruodžio 31 d. Komisija atlieka nepriklausomą Priemonės *ex post* vertinimą. Atliekant tą *ex post* vertinimą įvertinamas Sąjungos indėlis siekiant Priemonės tikslų.

2. Siekiant nustatyti, ar pasiekti Priemonės tikslai, ir parengti rekomendacijas dėl būsimų veiksmų tobulinimo, atliekant šį *ex post* vertinimą taikomi EBPO Paramos vystymuisi komiteto gerosios praktikos principai.

3. Per *ex post* vertinimą nustatytus faktus ir išvadas Komisija kartu su savo pastabomis ir informacija apie tolesnius veiksmus perduoda Europos Parlamentui, Tarybai ir valstybėms narėms. Tas *ex post* vertinimas gali būti aptariamas Europos Parlamento, Tarybos ar valstybių narių prašymu. Jo rezultatais remiamasi rengiant būsimas programas bei veiksmus ir paskirstant išteklius. Tas *ex post* vertinimas ir informacija apie tolesnius veiksmus paskelbiami viešai.

4. Komisija į Sąjungos finansavimo, teikiamo pagal šį reglamentą, vertinimo procesą tinkamu mastu įtraukia visus atitinkamus suinteresuotuosius subjektus, įskaitant Moldovą, socialinius partnerius ir pilietinės visuomenės organizacijas, ir, kai tikslinga, gali stengtis atlikti bendrus vertinimus kartu su valstybėmis narėmis bei kitais partneriais, aktyviai dalyvaujant Moldovai.

26 straipsnis

Moldovos ataskaitų teikimas vykstant dialogui ekonomikos ir finansų klausimais

Vykstant dialogui ekonomikos ir finansų klausimais, Moldova kartą per metus pateikia pažangos, padarytos įgyvendinant su reformomis susijusią jos reformų darbotvarkės dalį, ataskaitą.

27 straipsnis

Parlamentinė Priemonės priežiūra ir tikrinimas

1. Komisija praneša kompetentingiems Europos Parlamento komitetams apie Priemonės ir reformų darbotvarkės įgyvendinimą. Komisija raštu pateikia Europos Parlamentui informaciją apie:

a) Priemonės įgyvendinimo pažangos padėtį;

b) reformų darbotvarkės vertinimą;

c) pagrindines 23 straipsnio 3 dalyje nurodytos ataskaitos išvadas;

d) kai taikytina, mokėjimo, sustabdymo ir sumažinimo procedūras, įskaitant visas pastabas, pateiktas siekiant užtikrinti tinkamą sąlygų vykdymą, ir

e) visas kitas svarbias detales, susijusias su Priemonės įgyvendinimu.

2. Reguliarus Europos Parlamento ir Komisijos dialogas vyksta bent kartą per metus ir gali sutapti su aukšto lygio geopolitiniu dialogu dėl KVTBP „Globali Europa“.

3. Komisija atsižvelgia į visus elementus, susijusius su per 2 dalyje nurodytą dialogą išreikštomis nuomonėmis, įskaitant, kai aktualu, Europos Parlamento rezoliucijas.

VI SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

28 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas, įsteigtas pagal Reglamentą (ES) 2021/947. Tas Komitetas – tai komitetas, kaip suprantama Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

3. 13 straipsnio 1 dalyje ir 14 straipsnio 2 dalyje nurodytų įgyvendinimo sprendimų atveju, jei komitetas nuomonės nepateikia, Komisija įgyvendinimo akto projekto nepriima ir taikoma Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnio 4 dalies trečios pastraipos nuostata.

29 straipsnis

Informavimas, komunikacija ir viešinimas

1. Nedarant poveikio Reglamente (ES) 2021/947 nustatytiems reikalavimams, Komisija vykdo komunikacijos veiklą, skirtą reformų darbotvarkėje numatytos finansinės paramos finansavimo Sąjungos lėšomis matomumui užtikrinti, įskaitant kartu su Moldova vykdomą komunikacijos veiklą. Komisija užtikrina, kad apie paramą, teikiamą pagal Priemonę, būtų pranešama ir ji būtų pripažįstama teiginiu apie finansavimą. Veiksmai, finansuojami pagal Priemonę, vykdomi laikantis Sąjungos finansuojamų išorės veiksmų komunikacijos ir matomumo reikalavimų ir kitų aktualių gairių.

2. Sąjungos lėšų gavėjai aktyviai patvirtina tų lėšų kilmę ir užtikrina Sąjungos finansavimo matomumą, be kita ko, kai taikytina, naudodami Sąjungos emblemą ir atitinkamą teiginį apie finansavimą „Finansuota Europos Sąjungos lėšomis“, visų pirma kai viešai skelbia apie veiksmus ir jų rezultatus, teikdami nuoseklią, veiksmingą ir proporcingą tikslinę informaciją įvairiai auditorijai, įskaitant žiniasklaidą ir visuomenę.

3. Informacija, komunikacija ir viešinimas vykdomi prieinama forma.

30 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2025 m. kovo 18 d.

Europos Parlamento vardu	*Tarybos vardu*
Pirmininkė	*Pirmininkas*
R. METSOLA	A. SZŁAPKA